

Handläggare:
Medea Sandbladh
08 508 18 070

Till
Farsta stadsdelsnämnd
2017-02-02

Uppföljning av stadsdelsnämndens budget 2016 – verksamhetsberättelse med bokslut 2016

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden godkänner verksamhetsberättelse med bokslut för 2016.
2. Stadsdelsnämnden överlämnar verksamhetsberättelse med bokslut för 2016 till kommunstyrelsen.
3. Nämnden begär att ackumulerat netto 10,8 miljoner kronor avseende resultatenheter överförs till 2017.
4. Omedelbar justering.

Kerstin Sandström
stadsdelsdirektör

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys.....	4
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål.....	10
1. Ett Stockholm som håller samman	10
1.1 Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor.....	10
1.2 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla	17
1.3 Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar	23
1.4 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo	25
1.5 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla	27
1.6 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande	29
1.7 Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet	31
2. Ett klimatsmart Stockholm	36
2.1 Energianvändningen är hållbar.....	36
2.2 Transporter i Stockholm är miljöanpassade	37
2.4 Stockholms kretslopp är resurseffektiva	38
2.5 Stockholms miljö är giftfri	39
2.6 Inomhusmiljön i Stockholm är sund	40
3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm	42
3.2 Stockholm är en företagsvänlig stad	42
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva	43
3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar	45
4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm	47
4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika	47
4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor	48
4.3 Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering	52
4.4 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention	55
4.5 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld	57
4.6 Stockholm är en tillgänglig stad för alla	58
4.7 Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande.....	62
4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning	66
Uppföljning av ekonomi och särskilda satsningar	68

Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget.....	68
Särskilda satsningar.....	79
Resultatenheter	80
Investeringar.....	81
Försäljningar av anläggningstillgångar	81
Betydande projekt som inte är investeringar	81
Ombudgeteringar.....	81
Medel för lokaländamål.....	81
Analys av balansräkning	81
Synpunkter och klagomål.....	82
Övrigt.....	83

Bilagor

1. Agressorrapport
2. SLK-blanketter
3. Personalfakta 2015–2016
4. Slutrapport klimatåtgärder
5. Kvalitetsredovisning förskola
6. Uppföljning av nämndens internkontrollplan

Sammanfattande analys

Verksamhetsberättelsen för Farsta stadsdelsnämnd 2016 omfattar redovisning och analyser av nämndens olika aktiviteter och resultat. Den ska ses ur perspektivet av den verksamhetsplan som upprättades för året och redovisar hur stadsdelsnämnden bidragit till att uppfylla de mål som kommunfullmäktige ställt upp. Förvaltningens bedömning är att nämnden genom sitt arbete bidragit till att Kommunfullmäktiges verksamhetsmål, inriktningsmål och visioner kan uppnås. I nedanstående sammanfattning beskrivs övergripande förvaltningens grunder för bedömningen av måluppfyllelse.

Ett Stockholm som håller samman

Förvaltningens arbete bidrar till alla barns goda och jämlika uppväxtvillkor bland annat genom ett särskilt fokus på förskolebarnens språkutveckling, och en särskild språkverksamhet har startat under hösten. Målet om andelen förskollärare kommer inte att nås under året, men andelen förskollärare fortsätter öka jämfört med tidigare år. Parklekarna, Sportscamp och fritidsverksamhetens aktiviteter har varit välbesökta och bedöms ha en positiv inverkan för integration och sammanhållning i stadsdelsområdet. Kulturprogrammet för förskolebarnen har utvärderats och barnen har varit mycket nöjda.

Vuxna och familjer som fått hjälp av förvaltningens olika stöd- och behandlingsverksamheter uppger i stor utsträckning att de är nöjda med sin insats och att de fått hjälp till förändring. Ett flertal placeringar av barn och ungdomar har kunnat undvikas på grund av det kvalificerade familjestöd som förvaltningen kunnat erbjuda. Det förebyggande arbetet med Farstas äldre utvecklas både inom biståndsbedömningen och genom de öppna aktiviteter som förvaltningen erbjuder. Omstruktureringen av Edö fortsätter enligt plan och i dialog med de boende som berörs. För att mer effektivt stödja bostadslösa i att få en mer stabil och hållbar boendesituation har en ny tjänst inrättats för att ge vägledning och praktiskt stöd. Bostadslösa familjer prioriteras i detta arbete.

Ett klimatsmart Stockholm

Utgångspunkten för miljöarbetet är stadens miljöprogram. Förvaltningen bidrar till att uppfylla målet genom att välja effektiva och klimatsmarta alternativ. Klimatinvesteringsmedel har använts till att byta ut vitvaror, och i förskolorna har skadliga material börjat rensas ut i enlighet med planeringen för en kemikaliesmart förskola. Transportmedel ska prioriteras efter klimatpåverkan och de elcyklar som köptes in för att erbjuda medarbetarna ett alternativ till bil vid kortare resor, blev så populära och välanvända att ytterligare inköp av cyklar gjorts. Andelen ekologiska livsmedel ökar och resultatet överträffar årsmålet.

Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Nämnden uppnår målet om en budget i balans. Bokslutet för nämndens verksamheter visar ett underskott på 2,5 miljoner kronor före resultatöverföringar och en budget i balans, 0,0 miljoner kronor efter resultatöverföringar. Motsvarande för 2015 var ett underskott om 12,8 miljoner kronor före resultatöverföringar och ett underskott om 14,3 miljoner kronor efter resultatöverföringar.

De områden som under året inte uppfyllt målet om en budget i balans är främst äldreomsorg samt individ- och familjeomsorg för barn och unga. Verksamhetsområdet funktionsnedsättning redovisar ett överskott om 4,2 miljoner efter resultatöverföringar vilket avser både beställaren och

utföraren av personligt stöd.

Antalet försörjningsstödstagare har fortsatt minska och antalet hushåll med ekonomiskt bistånd var i juli på den lägsta nivån någonsin inom Farsta stadsdelsområde. Förvaltningens arbete med att erbjuda kommunala visstidsanställningar för försörjningsstödstagare bedöms ha bidragit till minskningen av hushåll med behov av ekonomiskt bistånd.

Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Förvaltningen bidrar till ett demokratiskt hållbart Stockholm genom att stödja invånarnas delaktighet inom all verksamhet. Ny teknik införs för att stärka självständighet och delaktighet hos personer med funktionsnedsättning och undanröja hinder för tillgänglighet. En medborgarbudget har genomförts i Fagersjö, den planerade mötesplatsen har öppnat och aktiviteterna som röstades fram i medborgarbudgeten har startats upp och pågår. Arbetet för att jämställdhetsintegrera förvaltningens verksamheter har påbörjats, och en föreläsning om jämställdhetsintegrering i teori och praktik har genomförts för alla chefer och medarbetare med utvecklingsstrategiska funktioner. För att säkerställa respekten för allmänna mänskliga rättigheter och barns särskilda rättigheter arbetar förvaltningen för att integrera ett inkluderande perspektiv i planering och genomförande av aktiviteter och ordinarie verksamhet.

Trots ett omfattande analys- och åtgärdsarbete har förvaltningen inte uppnått målen för sjukfrånvaron. Det systematiska arbetsmiljöarbetet har prioriterats för att skapa goda förutsättningar och arbetsvillkor, och arbetet kommer att fortsätta under 2017.

Stadsdelsnämndens sammansättning och sammanträden 2016

Under året har Farsta stadsdelsnämnd haft följande sammansättning.

Ledamöter	Ersättare
Lars Bäck (V) ordförande	Dan Lind (S)
Lars Jilmstad (M) vice ordförande	Angelica Kinnunen (S)
Kjell Backman (S)	Pelle Pettersson (S)
Moa Neuman/Sahlin (S)	Fatou Mané (S)
Daniel Harc (S)	Anita Jonsson (MP)
Karin Lekberg (S)	Giacomo Basterri (MP)
Mariana Moreira Duarte (MP)	Laura Roselli (V) till 17 oktober
Martin Westin (MP)	Parvaneh Paparzadeh (V) från 17 oktober
Arne Fredholm (M)	Marie-Louise Gudmundsson (M)
Ann-Louise Ebérus (M)	Klas Wissman (M)
Leif-Åke Andersson (M)	Louise Hall (M) till 21 mars
Lisbeth Crabo Ljungman (M)	Kristina Wallentin (M) från 25 april
Peter Öberg (L)	Stefan Back (L)
	Niklas Dahlgren (C) till 12 december
	Malena Liedholm Ndounou (C) från 12 december
	Lars Hultkvist (KD)

Nämnden har under verksamhetsåret genomfört elva protokollförda sammanträden. De flesta genomfördes i konferenscentret i gatuplanet vid Storforsplan i Farsta centrum. Sammanträdet den

19 maj hölls i skolans matsal i Fagersjö och sammanträdet den 22 september i restaurangen på Edö vård- och omsorgsboende i Farsta strand.

Före sammanträdena – Öppet forum med olika teman

Vid tio tillfällen har nämndens sammanträden föregåtts av ett Öppet forum där allmänheten har kunnat ställa frågor och diskutera med nämnden. I anslutning till denna frågestund har olika teman och satsningar presenterats vid åtta tillfällen (tre fler än föregående år):

- Polisen (10 mars)
- Utvärdering av medborgarbudget om Mötesplats Fagersjö (19 maj)
- Utbyggd tunnelbana (16 juni)
- Skolutveckling i Farsta (25 augusti)
- Förvaltningens öppna verksamhet inom socialpsykiatri (22 september)
- Skarpnäckslyftet (20 oktober)
- Stadsrevisionen (15 november)
- Stockholmsenkäten (15 december)

Invånarnas engagemang vid Öppet forum och sammanträden

Invånarnas intresse för att besöka Öppet forum och ställa frågor till nämnden har minskat jämfört med förra året. I snitt har fyra personer kommit under 2016, jämfört med tio under 2015. Den relativt höga siffran förra året hängde samman med nämndens behandling av några kontroversiella detaljplaneremisser. Årets minskning märks även vid själva sammanträdena – i snitt har två besökare stannat kvar under delar av nämndsammanträdet i år, jämfört med tre under förra året. Vid hälften av sammanträdena fanns ingen allmänhet alls.

De båda Öppna forum och sammanträden som genomfördes i Fagersjö den 19 maj och i Farsta strand den 22 september lockade inte fler besökare än vanligt. Avgörande för antalet besökare tycks liksom förra året inte vara platsen utan vilka ärenden som ska behandlas.

Webbsända sammanträden

Webbsändningarna av sammanträdena har fortsatt. Det går inte att utläsa hur många unika personer som tittar, varken under sammanträdet eller efteråt – varje gång någon öppnar sändningen registreras det som en ny tittare. Det framgår inte heller hur länge varje besökare tittar.

Medborgarforum

För att ge invånare i stadsdelsområdet tillfälle att ställa frågor, framföra synpunkter och diskutera mer informellt med förtroendevalda har nämnden även genomfört medborgarforum vid fem tillfällen: i Fagersjö tisdag den 8 mars och torsdag den 10 november, i Gubbängen torsdag den 12 maj, i Hökarängen tisdag den 20 september och i Farsta strand torsdag den 13 oktober. Dessa forum lockar vanligtvis betydligt fler invånare än nämndsammanträdena.

Exempel på ärenden som nämnden behandlar under året

Varje år behandlar nämnden verksamhetsplan och budget, tertialrapporter, årsredovisning och bokslut. Dessutom avhandlas en rad ärenden inom de olika verksamhetsområden som stadsdelsnämnderna ansvarar för. Det kan till exempel gälla kvalitetsgarantier för verksamheterna, nya förskolor, åtgärder i den fysiska miljön, upphandlingar, brukarundersökningar och verksamhetsuppföljningar, tillsyn av försäljningen av folköl och tobak, föreningsbidrag och rapporter om sommarjobb och kolloverksamhet.

Nämnden behandlar även remisser från kommunstyrelsen av förslag till stadsövergripande program och riktlinjer inom olika områden, innan de fastställs av kommunfullmäktige. Även detaljplaner remissbehandlas.

För kännedom anmäls årligen ett antal rapporter från socialnämnden och äldrenämnden om resultatet av olika stadsövergripande verksamheter. Också Funktionshinderombudsmannens, funktionshinderinspektörernas och socialtjänstinspektörernas rapporter anmäls, liksom de rapporter från Stadsrevisionen som är av intresse för nämnden.

Vid den slutna delen av nämndens sammanträden behandlas bland annat den myndighetsutövning mot enskild som enligt lag inte får delegeras till nämndens sociala utskott – nedläggning av faderskapsutredningar, yttranden till tingsrätten om adoptionsansökningar och vissa vårdnadsärenden. Där tas även upp ärenden enligt lex Sarah om missförhållanden eller risk för missförhållanden i verksamheter som drivs enligt socialtjänstlagen, och ärenden enligt lex Maria om allvarlig skada i hälso- och sjukvården. Ibland förekommer även upphandlingsärenden.

Skrivelser

Sedan 2007 kan invånare i stadsdelsområdet lämna in medborgarförslag till nämnden. Förslagen ska gälla något sakområde som nämnden ansvarar för.

Under 2016 har femton medborgarförslag lämnats in, att jämföra med tjugo förra året, åtta året dessförinnan och sju år 2013. Förslagen handlar som vanligt främst om förbättringar och satsningar i den fysiska miljön, och i några fall om utveckling av de kommunala verksamheterna.

Sociala delegationen

Ärenden som gäller myndighetsutövning mot enskilda personer behandlas oftast av det sociala utskott som nämnden utser direkt efter nyår. I enlighet med nämndens instruktion för delegationen består den av fem ledamöter och fyra ersättare. Delegationen har under 2016 haft följande sammansättning.

Mariana Moreira Duarte (MP)	ordförande
Arne Fredholm (M)	vice ordförande
Kjell Backman (S)	ledamot
Karin Lekberg	ledamot
Peter Öberg (L)	ledamot
Giacomo Bastreri (MP)	ersättare
Angelica Kinnunen (S)	ersättare
Leif-Åke Andersson (M)	ersättare
Marie-Louise Gudmundsson (M)	ersättare

Under verksamhetsåret har delegationen genomfört tjugofem protokollförda sammanträden (två fler än 2015), varav åtta (ett mindre än 2015) varit extra sammanträden som hållits med anledning av brådskande ärenden.

Pensionärsrådet

Kommunfullmäktige har beslutat att stadsdelsnämnderna ska ha egna pensionärsråd som rådgivande organ i frågor som rör äldres levnadsförhållanden. Rådet utses av nämnden och består av fem ledamöter och fem ersättare som nomineras av de rikstäckande pensionärsorganisationer

med öppet medlemskap som har verksamhet inom stadsdelsnämndens geografiska område. Rådet har under 2016 haft följande sammansättning.

Gunnar Sandell	ordförande (PRO Tallkrogen-Gubbängen)
Christina Johansson	vice ordförande (SPF Farsta)
Inger Sjöberg	ledamot (PRO Farsta centrum)
Gun-Britt Dahlberg	ledamot (PRO Farsta strand)
Greta Jönsson	ledamot (SPF Sköndal)
Susanne Watthiersson	ersättare (PRO Hökarängen)
Bror Palmäng	ersättare (PRO Sköndal)
Sven Engström till 5 augusti	ersättare (PRO Farsta centrum)
Toni Eklund	ersättare (SPF Farsta)
Yvonne Algård	ersättare (SPF Sköndal)

Rådet har genomfört tio protokollförda sammanträden under 2016.

Rådet för funktionshinderfrågor

Kommunfullmäktige har beslutat att stadsdelsnämnderna ska ha egna råd för funktionshinderfrågor, som rådgivande organ i frågor som rör levnadsförhållanden för personer med funktionsnedsättning. Rådet består av sju ledamöter som utses av nämnden efter förslag från Handikappföreningarnas samarbetsorgan, HSO. Rådet har under 2016 haft följande sammansättning.

Kerstin Järneberg	ordförande (HSO)
Blazena Westerlund	vice ordförande (HSO)
Carita Mandelin	ledamot (HSO)
Beatrice Kolijn	ledamot (DHR)
Lars Jonsson	ledamot (HSO)
Annika Nyström Karlsson	ledamot (HSO)
Lena Nisula Wester	ledamot (SRF)

Rådet har genomfört tio protokollförda sammanträden under 2016.

Demokratirådet

Vid sammanträdet den 21 maj 2015 inrättade stadsdelsnämnden ett demokratiråd. Rådet följer förvaltningens arbete inom demokratiområdet, bereder ärenden och lämnar förslag till nämnden inom ramen för kommunfullmäktiges inriktningsmål om ett demokratiskt hållbart Stockholm. Rådet har under 2016 haft följande sammansättning.

Martin Westin (MP)	ordförande
Klas Wissman (M)	vice ordförande
Pelle Pettersson (S) till 10 mars	ledamot
Moa Sahlin (S) från 10 mars	ledamot
Lars Bäck (V)	ledamot
Lars Hultkvist (KD)	ledamot

Demokratirådet har genomfört sex protokollförda sammanträden under 2016.

Utvecklings- och näringslivsrådet

Under 2011 inrättade stadsdelsnämnden ett lokalt näringslivsråd – ett forum där företrädare för nämnden och förvaltningen regelbundet träffar den lokala företagarföreningen och enskilda näringsidkare för att utbyta information och diskutera näringslivsrelaterade frågor. Det grundläggande syftet är att verka för en fortsatt positiv utveckling för områdets företagare och för etablerandet av fler arbetsplatser i stadsdelsområdet.

Rådet har under 2016 haft följande sammansättning.

Karin Lekberg (S)	ordförande
Lars Jilmstad (M)	ledamot
Lars Bäck (V)	ledamot
Kjell Backman (S)	ledamot (istället för företrädare för (MP))
Peter Öberg (L)	ledamot
Niklas Dahlgren (C) till 12 december	ledamot
Lars Hultkvist (KD)	ledamot

Rådet har genomfört åtta protokollförda sammanträden under 2016.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål:

1. Ett Stockholm som håller samman

Förvaltningens arbete bidrar till alla barns goda och jämlika uppväxtvillkor genom satsningar på barns språkutveckling, förbättring av förskolornas resultat i kvalitetsindikatorn och en ökad andel förskollärare. Farstas välbesökta och uppskattade fritids- och kulturaktiviteter bedöms ha en positiv inverkan för integration och sammanhållning i stadsdelsområdet.

Individ- och familjeomsorgens olika stöd- och behandlingsverksamheter hjälper vuxna och familjer till positiva förändringar och förvaltningens kvalificerade familjestöd har inneburit att placeringar av barn och ungdomar har kunnat undvikas. Det förebyggande arbetet med Farstas äldre utvecklas både i omfattning och kompetens. En ny tjänst har inrättats för att ge vägledning och praktiskt stöd till bostadslösa och prioriterar särskilt bostadslösa familjer.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.1 Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor

 Uppfylls helt

Analys

Under året har ett nytt språkprogram för förskolorna tagits fram som lyfter betydelsen av att det finns många olika språk utöver talspråk, och vikten av att personalen kartlägger vad barnen möter för språk hemma och hur de lär sig språk. Förskolorna ska följa upp om det behövs individuella insatser för att alla barn ska få möjlighet att få ett åldersadekvat språk och möjlighet att kommunicera. I programmet finns tips på strategier hur arbetet kan gå till. Programmet kommer att implementeras i verksamheterna under 2017. Stödenhetens talpedagog har handlett kring barn med språksvårigheter och språkpedagogen inom enheten har fokuserat på barn med flerspråkighet.

Andelen barn med grava språkstörningar har ökat de senaste åren och förvaltningen har uppmärksammat att det finns flera barn på förskolorna som har behov av intensiv språkträning i en liten barngrupp. Som ett svar på det har en språkverksamhet startat. De inskrivna barnen ges möjlighet till kontinuerlig individuell språkträning och får samtidigt utifrån sina behov och förutsättningar möjlighet att vara inkluderade i olika delar av den övriga förskolans verksamhet.

Kvalitetsindikatorns årsmål uppnås inte under 2016, men resultaten är en förbättring sedan 2015. Förskoleverksamheten har under året haft i uppdrag att se över den pedagogiska miljön samt att fördjupa barnens kunskap om naturvetenskap, teknik och matematik. Det genomsnittliga resultatet i kvalitetsindikatorn för pedagogisk miljö och material har höjts från 3,2 år 2015 till 3,5 2016, och för naturkunskap har resultatet förbättrats från 3,0 till 3,4.

För samtliga kvalitetsindikatorer är det flera enheter som har ett genomsnittresultat som når upp till årsmålet, alternativt överträffar årsmålet. Undantaget är området matematisk utveckling där resultatet är oförändrat, och där enheter behöver fokusera på 2017 för att förbättra resultatet.

Under året har förvaltningen arbetat för att hitta former för ett fördjupat kvalitetsarbete inom förskoleverksamheten. Cheferna har fått inspirationsföreläsningar och workshops inom ledarskap, kvalitetsmodeller och systematisk uppföljning, IT-stöd med mera.

En övergripande satsning har varit utbildning i pedagogisk dokumentation som verktyg i förskolan i relation till läroplanen riktad till förskolepersonal. En grundkurs för 40 personer är avslutad och en grundkurs för 20 personer och en fördjupningskurs för 20 personer har genomförts till hälften. Utbildningen förväntas leda till att arbetslagen får verktyg till att förbättra uppföljningen och analysen av det pedagogiska arbetet med fokus på var barnen mött för utmaningar, vad de lärt sig och vilka barn som behöver extra stöttning för att knäcka koderna.

Stödenheten har erbjudit föreläsningar på följande teman; utvecklingspsykologi, anknytning, den perceptuella utvecklingen, gränssättning, språkutveckling, hur vi bemöter barn med problemskapande beteende, pedagogiska miljöer, projektarbete med barnen och grupprocesser och barns meningsskapande. Föreläsningarna är ett svar på vad förskolepersonalen efterfrågar och behov som enheten möter när de handleder arbetslag. Utbildningen syftar till att ge personal kunskap och konkreta metodtips om hur de ska arbeta för att ge alla barn bästa tänkbara grund för att utvecklas utifrån sina förutsättningar.

Förskoleverksamhetens brukarundersökning hade en svarsfrekvens på 65 procent. Årets resultat är bitvis sämre jämfört med år 2015 även om det oftast handlar om små skillnader. Inget av frågeområdena har uppnått bättre resultat jämfört med 2015 och i samtliga fall är Farstas resultat något lägre än stadens genomsnitt. Det råder dock stora skillnader mellan vårdnadshavarnas nöjdhet inom olika frågeområden på de olika förskolorna. Nöjdhetsgraden kan skifta från 30 till 100 procent.

Undersökningsresultatet kan sammanfattas i fem frågeområden.

- Utveckling och lärande. Farstas nöjdhetsresultat var i snitt 79 procent (2015 80 %). Staden 81 procent.
- Normer och värden samt barn inflytande. Farstas vårdnadshavare var lika nöjda som år 2015, 88 procent. Staden 89 procent.
- Samverkan med hemmet. Farstas förskolors nöjdhetsgrad är 79 procent, en försämring med tre procentenheter. Staden 83 procent.
- Kost, rörelse och hälsa. 72 procent av vårdnadshavarna var nöjda (2015 73 %). Staden 79 procent.
- Nöjdhet, trygghet och rekommendation. Farsta vårdnadshavare var lika nöjda som år 2015, 85 procent. Staden 86 procent.

Ett gott betyg till förskolorna är att 85 procent av vårdnadshavarna som har svarat på enkäten kan rekommendera förskolan. De stora utvecklingsområdena är samverkan med hemmet och kost, rörelse och hälsa. Förskolorna måste bli tydligare med att kommunicera med vårdnadshavarna hur barnens utveckling och lärande dokumenteras och synliggörs, och ge vårdnadshavarna mer möjlighet till delaktighet och inflytande i verksamheten. När det gäller kost, rörelse och hälsa är föräldrarna framförallt mindre nöjda med informationen som de får om maten på förskolan samt deras upplevelse av att maten är varierad och näringsrik. En sannolik förklaring är att majoriteten av förskolorna är hänvisade att köpa cateringmat.

Två förskolechefer har under året gått rektorsutbildning. Fjorton barnskötare har gått en eller två terminer erfarenhetsbaserad utbildning till förskollärare, en har avslutat studierna under året. Fyra utbildade barnskötare har gått erfarenhetsbaserad utbildning till barnskötare och en är klar. Under året är förvaltningens inköpta utbildning för övertaliga undersköterskor att utbildas till barnskötare avslutats. 23 stycken fullföljde utbildningen och majoriteten har valt att arbeta på förskolor i Farsta. Tillskottet av nyutbildade barnskötares och förskollärares fördjupade pedagogiska kunskap

förväntas leda till att förskolans läroplans intentioner om kunskapsförmedling fördjupas och att enskilda barns utveckling uppmärksammas.

Under året har skolverket fått in två anmälningar rörande kränkande behandling. I ett fall handlade anmälan om missförhållanden i omvårdnad, psykisk och fysisk misshandel samt kränkning relaterad till hudfärg. I det andra fallet rörde anmälan bristande omsorg. Berörda enheter har utrett händelserna, haft dialog med berörd personal och vårdnadshavare och vidtagit åtgärder för att förhindra en upprepning. Båda enheterna har haft dialog med personalen på enheterna om arbetsrutiner och gått igenom likabehandlingsplanen med särskilt fokus på de avsnitt som varit aktuella i anmälningsfallen. Uppföljning görs av vidtagna åtgärder.

Likabehandlingsplanen har reviderats under året till följd av att skolinspektionen har gjort tillsynsbesök. De lyftes att det saknades rutiner för vidarebefordran av anmälningar från personal om kränkande händelser till avdelningschef och nämnd. Rutinerna har sett över och förtydligats, anmälningar ska omedelbart rapporteras.

Farstas riktlinjer för övergång förskola till skola har reviderats i samverkan med Farstas kommunala grundskolor. Ambitionen är att samverka med skolan och informationsöverföring ska underlätta barnen att göra övergången från förskolan till skolan på ett tryggt sätt.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	2,9 %			3 %	3,3 %	3,3 %	VB 2016
Andel enheter som genomför systematiskt barnsäkerhetsarbete	100 %			100 %	100 %	tas fram av nämnden	2016
Andel förskollärare av totalt antal anställda (Årsarbetare)	36,4 %	2 %	34 %		40 %	40 %	VB 2016
Analys							
Farsta har gjort stora marknadsföringsinsatser i form av annonser och en rekryteringsdag. Yrkeskåren förskollärare är dock eftertraktad, och när nyrekryteringar genomförts väljer andra förskollärare att sluta och pröva att arbeta i annan stadsdel/kommun.							
Andel förskollärare med kompetens inom genuspedagogik/normkritik	1 %	0 %	0 %		1 %	Öka	2016
Andel förskolor med mindre än 25 procent förskollärare	11,9 %			19,05 %	10 %	0 %	2016
Analys							
Trots att årsmålet inte kommer att nås, är resultatet en förbättring jämfört med tertialrapport 2 och utfallet 2015. En stor satsning har skett på rekrytering av förskollärare, men de är en eftersökt yrkesgrupp och många väljer att byta arbetsplats. Farstas ambition är att samtliga förskoleavdelningar ska ha en förskollärare.							
Andel nöjda föräldrar	85 %			85 %	85 %	85 %	2016
Antal barn per grupp	15,5 barn/avd.			15,7 barn/avd.	16	16	VB 2016

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	4,95 st			4,85 st	4,9	4,9	VB 2016
Analys Nyckeltalet varierar över året beroende på hur många barn som skrivs in under en begränsad period för att klara garantin							
Personalens bedömning av "förskolans förmåga att stödja barns lärande och utveckling"	3,5			3,61	3,6	3,8	2016
Analys Kvalitetsindikatorn har digitaliserats 2016 med tydliga anvisningar om hur arbetslagen ska bedöma sitt kvalitetsarbete utifrån läroplanen och med konkreta exempel på vad man måste uppnå för att ha få godkänt på respektive nivå. Det innebär att årets bedömning sannolikt överensstämmer bättre med verkligheten, jämfört med tidigare års uppföljning.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Kulturnämnden ska i samråd med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna genomföra en lässatsning.	2016-01-01	2016-12-01	
Analys Farsta har genomfört sin lässatsning som planerat och samarbetet med de lokala biblioteken har pågått under två år.			
Stadsdelsnämnderna ska erbjuda förskolans medarbetare kompetensutveckling och möjlighet till vidareutbildning till barnskötare eller förskollärare.	2016-01-01	2016-12-31	
Stadsdelsnämnderna ska initiera ett arbete för att öka inskrivningsgraden i områden med i dag låg andel inskrivna barn.	2016-01-01	2016-12-31	
Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda behov av och förutsättningar för att på sikt kunna införa en rätt till en nära förskola som gör att förskolebarn och deras föräldrar inte behöver transportera sig orimligt långt.	2016-01-01	2016-12-31	
Utbildningsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna utreda en sänkning av åldern för allmän förskola till två års ålder.	2016-01-01	2016-12-31	
Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna följa upp andelen förskollärare och vid behov bistå stadsdelsnämnderna i arbetet att ta fram handlingsplaner för att öka andelen förskollärare.	2016-01-01	2016-12-31	
Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda och ta fram förslag till IT-kunskapscertifiering av verksamhetsansvariga på förskolor.	2016-01-01	2016-12-31	
Utbildningsnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna ta fram en strategi för modersmål, språkutveckling och flerspråkig verksamhet i förskolan.	2016-01-01	2016-12-31	
Utbildningsnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna ta fram kvalitetsmätt för förskolan i syfte att verka för små barngrupper, god personaltäthet, utbildningsnivå och ändamålsenliga miljöer.	2016-01-01	2016-12-31	

Nämndmål:

Alla barn erbjuds en likvärdig förskola, tidiga insatser och möjlighet till en god skolgång

 Uppfylls helt

Beskrivning

Oavsett familjebakgrund och andra förutsättningar ska alla barn ha tillgång till förskola på likvärdiga villkor, och likvärdiga möjligheter till utbildning. Barns behov av särskilt stöd för att ha jämlika möjligheter ska tillgodoses med tidiga insatser, och för de barn som har behov av insatser från socialtjänsten ska förskolesituationen och skolgången särskilt uppmärksammas.

Förväntat resultat

Alla barns individuella inlärningsprocesser uppmärksammas och stöds. Barn i behov av särskilt stöd uppmärksammas tidigt och erbjuds individuella stödinsatser i samverkan med vårdnadshavare. Barn i behov av särskilt stöd utreds och beslut om insatser görs i samverkan med förskola och vårdnadshavare. Barn som är placerade i HVB, jour- eller familjehem har en aktuell handlingsplan för samverkan med förskola/skola.

	Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period
	Andel enheter vars likabehandlingsplaner är upprättade och godkända	100 %			100 %	100 %		2016
	Andel ärenden där barn är placerade och en plan för skolgång och samverkan med finns dokumenterad	90 %				90 %		2016

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	Aktuell samverkansöverenskommelse mellan förskola, skola och socialtjänst ska revideras.	2016-01-01	2016-12-31	
	Barnkonferenser genomförs två gånger per år om verksamhetsstöd för förskolebarn i behov av särskilt stöd.	2016-01-01	2016-12-31	
	Dokumenterad planering för att reglera samarbetet och ansvaret mellan skola, socialtjänst och det placerade barnets boende ska upprättas.	2016-01-01	2016-12-31	
	Förskolan erbjuds vid behov tidiga insatser i form av handledning och konsultation av förskolestöd	2016-01-01	2016-12-31	
	Förskolestöd erbjuder interna utbildningar med särskilt fokus på barns språkutveckling och barn i behov av särskilt stöd.	2016-01-01	2016-12-31	
	Vårdnadshavare görs delaktiga i framtagande och uppföljning av handlingsplaner för barn i behov av särskilt stöd.	2016-01-01	2016-12-31	
	Åtgärdsplaner tas fram för de förskolor som har lägre andel förskollärare än 25 %.	2016-01-01	2016-12-31	

Nämndmål:

Alla barn utvecklar ett rikt språk och erbjuds en stimulerande språklig miljö

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förskoleverksamheten har fokus på barnens språkutveckling och erbjuder en kreativ miljö som stimulerar kommunikation. Verksamheterna har interkulturellt fokus, olika kulturer synliggörs i den dagliga verksamheten. Förvaltningens språkprogram ger personalen vägledning och verktyg i arbetet med att utveckla barnens språk, både svenska och eventuella andra modersmål. Alla förskolor gör en kartläggning av barnens språkdomäner. Utifrån resultatet ser personalen över material, arbetssätt för språkutveckling, interkulturella arbetssätt och hur föräldrarna involveras i arbetet med språk och hemländers kultur. Farstas lässatsning i samverkan med de lokala biblioteken för att stimulera förskolebarnens läsintresse och att inspirera föräldrarna att medverka fortsätter.

Förväntat resultat

Alla förskolebarns språkutveckling uppmärksammas. Barns intresse för läsande stöds och uppmuntras. Förskolans språkliga miljö präglas av ett genus- och likabehandlingsperspektiv samt ett interkulturellt förhållningssätt.

	Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period
	Andel förskolor som dokumenterar barnens språkdomäner (språkprogrammet).	100 %			100 %	100 %		2016
	Förskolornas resultat på området Barns språkliga och kommunikativa utveckling i kvalitetsindikatorn	3,5				3,6		2016
Analys								
De sju förskolenheterna genomsnittresultat för kvalitetsindikatorns område språkliga och kommunikativa utveckling är på mellan 3,1 och 3,8.								

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	Förskolan fördjupar samarbetet med de lokala biblioteken kring lässatsningen för förskolebarn	2016-01-01	2016-12-31	
	Språkpedagogen implementerar språkutvecklande arbetssätt på förskolorna.	2016-01-01	2016-12-31	

Nämndmål:

Alla barn utvecklas och lär i en kreativ förskolemiljö

 Uppfylls delvis

Beskrivning

Förskoleverksamheten har ett kompensatoriskt uppdrag när det gäller att bidra till barns goda uppväxtvillkor. Den pedagogiska miljön ses regelbundet över och anpassas efter de inskrivna barnen förutsättningar, behov och intressen. Alla barn uppmuntras att pröva och lära nytt, hitta nya intressen och pröva olika metoder i sitt kreativa skapande.

Förväntat resultat

Den pedagogiska miljön stärker alla barns läroprocesser.
 Förskolornas resultat i kvalitetsindikatorns förbättras.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period
◆ Förskolornas resultat på området Barns matematiska utveckling i kvalitetsindikatorn	3,3				3,6		2016
Analys De sju förskolenheterna har genomsnittresultat för kvalitetsindikatorns område matematisk utveckling är på mellan 3,1 och 3,5. Det är det område som har minst diskrepans mellan de olika enheternas snittresultat.							
◆ Förskolornas resultat på området Naturvetenskap och teknik i kvalitetsindikatorn	3,4				3,6		2016
Analys De sju förskolenheterna genomsnittresultat för kvalitetsindikatorns område naturvetenskap o teknik är på mellan 3,1 och 3,7.							
◆ Förskolornas resultat på området Pedagogisk miljö och material i kvalitetsindikatorn	3,5				3,6		2016
Analys De sju förskolenheterna genomsnittresultat för kvalitetsindikatorns område pedagogisk miljö och material är på mellan 3,2 och 3,8.							
◆ Förskolornas resultat på området Skapande verksamhet och olika uttrycksformer i kvalitetsindikatorn	3,5				3,6		2016
Analys De sju förskolenheterna genomsnittresultat för kvalitetsindikatorns område skapande verksamhet och olika uttrycksformer är på mellan 3,1 och 3,9. Det är det område som har störst diskrepans mellan de olika enheternas snittresultat.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Arbetet med naturvetenskapliga fenomen och tekniska lösningar fördjupas och används aktivt i ett utforskande och temainriktat arbetssätt	2016-01-01	2016-12-31	
✓ Arbetslaget fördjupar arbetet med olika matematiska aktiviteter med olika svårighetsgrader utifrån barnens intressen och erfarenheter	2016-01-01	2016-12-31	
✓ Förskolorna implementerar IKT i den pedagogiska verksamheten.	2016-01-01	2016-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Förskolorna ser över sina arbetssätt till följd av skolplattformens nya förutsättningar rörande pedagogisk dokumentation och kommunikation med vårdnadshavare	2016-01-01	2016-12-31	
✓ Förskolornas pedagogiska miljö ses över och material används aktivt för att nå verksamhetens mål.	2016-01-01	2016-12-31	
✓ Skapande verksamhet och olika uttrycksformer används aktivt i ett utforskande och temainriktat arbetssätt	2016-01-01	2016-12-31	
✓ Systematiskt mål- och kvalitetsstyrning med fokus på barns läroprocesser implementeras på förskolorna.	2016-01-01	2016-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.2 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla

● Uppfylls helt

Analys

Under hösten och vintern 2015 anvisades ett ovanligt stort antal ensamkommande flyktingbarn till stadsdelsområdet, och en utmaning under 2016 har varit att erbjuda barnen ett tryggt mottagande och rättssäkra placeringar. På grund av att så många barn över hela landet behövde skydd och stöd uppstod en brist på HVB- och jourhem, och placeringar fick göras i outredda jourhem och i HVB hem som ännu inte hade fått tillstånd av Inspektionen för vård och omsorg. Utredningar av hemmen fick då göras parallellt med placering och uppföljningen av dessa. Under året har 265 nya ensamkommande barn varit aktuella, 104 stycken ansökte om asyl och 161 hade eller beviljades uppehållstillstånd under året.

Under 2016 har antalet anmälningar/ansökningar om barns behov av skydd drygt två tusen anmälningar och ansökningar som kommit in har 52% lett till ny utredning eller kopplats till redan pågående utredning. Antalet ärenden gällande barn som upplevt våld har fortsatt att öka under året utgör ca 20 % av samtliga inkomna anmälningar.

Tio barn och unga har behövt omhändertaras omedelbart enligt 6 § LVU, och för två av dessa har en vidare ansökan om vård med stöd av LVU kunnat undvikas. Nio ungdomar har under året varit placerade på särskilda ungdomshem genom statens institutionsstyrelse, 14 barn/ungdomar har varit placerade på HVB (hem för vård eller boende) 21 barn/unga har varit placerade i jourhem.

Under 2016 har ett LIHF-team (*Lösningsinriktad Intensiv Hemmabaserad Familjebehandling*) utformats som består av tre behandlare och en samordnare. Resultatet för 2016 är att 87,5 % av de ungdomar som har varit/är aktuella för insatsen har undvikit placering på institution och bor därmed kvar i hemmet. Förvaltningen har även ett kristeam som arbetar med familjer i akut kris. Vid utvärdering uppger samtliga familjer som fått insats via kristeamet att de upplever att de fått stöd till förändring.

Inom öppenvården för barn och ungdom har skolkävarprojektet genomfört sitt tredje år. Projektet är ett samarbete mellan förvaltningen och två skolor för att stödja ungdomar som haft stor frånvaro i skolan. För 18 av de 20 barnen har det skett en positiv förändring vad gäller närvaron i skolan.

Familjevårdsgruppen har arbetat med 58 familjehemsplacerade barn och ungdomar. 16 barn har avslutats p.g.a. hemflytt, student eller annan placering. Fem barn har efter utredning och beslut i

domstol fått sitt familjehem som vårdnadshavare. Totalt 39 barn och ungdomar har haft insats som handlagts av kontaktsekreterare.

Inom familjevården har under året projektet ”Mina båda världar” pågått. Det är ett gemensamt projekt med Skarpnäcks SDF, BRIS och institutionen för socialt arbete vid Stockholms universitet. Projektet har innehållit en gruppverksamhet för familjehemsplacerade barn i syfte att barnen ska få sätta ord på upplevelser och känslor av att inte kunna bo i sin biologiska familj. I den utvärdering som genomförts uttrycker barnen att stödgruppen överträffat deras förväntningar och att det känts bättre än innan. De har upplevt det som positivt att få träffa andra som bor i familjehem, att få lyssna och dela med sig av sin historia, att få ha roligt tillsammans och få prata om känslor.

För att öka andelen pojkar som besöker ungdomsmottagningen (idag endast 14,5% av alla besök) har ungdomsmottagningen tagit hjälp av en fokusgrupp bestående av tonårspojkar för att få bättre förståelse för vad som kan göras för att locka dem till besök. Ett exempel på anpassningar som föreslogs av fokusgruppen är en egen öppet hus-tid för killar. Fokusgruppens deltagare har sedan fungerat som ambassadörer för ungdomsmottagningen. Ungdomsmottagningen har även vänt sig till boenden för ensamkommande barn för att möta de unga boende, ge dem information om relationer och samliv samt om ungdomsmottagningens verksamhet.

Vuxna missbrukare som ansöker om stöd och hjälp utreds enligt ASI-metoden. Årsmålet om att 35% av missbruksutredningarna ska avslutas enligt plan uppnås i princip (utfall 34,8%), men måluppfyllelsen skiljer sig kraftigt åt mellan kvinnor och män. En jämställdhetsanalys kan vara ett viktigt verktyg för att förbättra resultatet kommande år.

För vuxna missbrukare erbjuder förvaltningen i egen regi öppenvårdsbehandling enligt CRA (*Community Reinforcement Approach*). CRA-verksamheten har under året tagit emot 37 personer som påbörjat gruppbehandling och av dem har 19 stycken fullföljt. Drygt 60 % av de som påbörjar CRA fullföljer sin 8 veckors primärbehandling, och av de som fullföljt primärbehandlingen var 10 nyktra/drogrfria en månad senare. Uppföljning visar att 80% är nöjda med den insats de genomgått efter avslutad utredning.

SIG (*Sociala insatsgruppen*) arbetar med unga vuxna, 20-29 år, i kriminalitet och drogmissbruk. SIG har haft kontakt med 23 personer, 21 män och 2 kvinnor. Av dessa har 17 personer skrivit in sig i projektet och med de övriga 6 har SIG-lotsarna bedrivit ett aktivt motivationsarbete.

Offentligt skyddat arbete har kunnat erbjudas 18 personer, av dessa har 3 gått vidare till anställning under tiden och två har börjat studera.

Hemlöshetsräkningen som staden genomförde visade på en ökning av antalet hemlösa i Farsta, från 139 förra året till 167 under 2016. En förklaring är antalet ensamkommandes anknytningsfamiljer som anlant och som behöver hjälp med att etablera sig på bostadsmarknaden i Stockholm.

ABC- och KOMET-utbildningar ger vårdnadshavarna insikter och verktyg att hantera vardagskonflikter och att bli uppmärksamma på vikten av positiv respons. En viktig del är det erfarenhetsutbyte som sker i gruppen när man diskuterar olika vardagssituationer där man som vårdnadshavare ställs på prov. Under året har tre ABC-kurser för vårdnadshavare genomförts och 19 stycken genomgick hela kursen. Samtliga köande (45 stycken) till ABC till och med början av hösten och många har valt att tacka nej till att gå kursen alternativt har bett att få vänta. Tre medarbetare har utbildats, en förskollärare och två som arbetar inom fritidsverksamheten.

En KOMET-utbildning för vårdnadshavare med yngre barn har genomförts med 11 deltagare. Köande med tonårsbarn har fått möjlighet att gå utbildningen i andra stadsdelsområden. KOMET riktas till vårdnadshavare som har återkommande svårare konflikter med sina barn.

Under året har alla de 48 butiker i Farsta som säljer tobak och folköl fått tillsynsbesök. Den vanligast förekommande anmärkningen är att de saknar ett egenkontrollprogram. Inte i något fall har det varit aktuellt att polisen fått beslagta varor. 64 kontrollköp av tobak har genomförts med ungdomar. Vid kontroller har det visat sig att det är endast vid tobaksköp som man missat att kontrollera legitimation. På våren var det sju procent av de besökta butikerna som fick nedslag och på hösten var det hela 25 procent som underlät att begära legitimation.

Farsta stadsdelsområde sticker ut inom ett område i Stockholmsenkäten. I ett flertal frågor om psykisk hälsa har Farstas flickor svarat att de mår sämre och att de oftare känner sig nedstämda jämfört med flickor generellt i staden.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel barn och ungdomar som varit aktuella för insatser inom individ och familjeomsorgen (Utredningstyp BoU eller Vuxen) och som inte är aktuella 12 månader efter avslutad insats (inom IoF, BoU och Vuxna, 0-19 år)	85,9 %	88,8 %	81,3 %	82,6 %	84 %	84 %	VB 2016
Andel enskilda som har fått stöd i enlighet med sitt beslut inom socialpsykiatri	91,67 %	87,5 %	93,75 %	55,51 %	65 %	tas fram av nämnden	2016
Andel insats/insatser avslutade enligt plan inom vuxna missbruk	34,8 %	21,4 %	55,6 %	32,9 %	35 %	35 %	VB 2016
Analys Andel uppnått mål ligger på 99 %. Det är en anmärkningsvärd diskrepans mellan utfallet för män och utfallet för kvinnor. Orsakerna till detta kommer att analyseras.							
Andel personer med insatser inom socialpsykiatri som är nöjda med hur utredningen av deras behov av stöd genomfördes	67 %	72 %	61 %	73 %	80 %	80 %	2016
Analys Socialsekreterarna som utreder och beslutar om insatser behöver fortsätta att utveckla arbetet med myndighetsutövning och förbättra utredningsmetodiken. Detta arbete ska ske inom ramen för utvecklingen av DUR-metoden.							
Andel uppnådda delmål inom socialpsykiatri	100 %			58,82 %	75 %	tas fram av nämnden	2016
Andelen försökslägenheter som övergått till eget	6 %	50 %	50 %	32 %	25 %	25 %	2016

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period
♀ kontrakt relaterat till totala antalet försökslägenheter i nämnden							
Analys							
Svårigheter att tillsätta en vakant samordnartjänst medförde att planering och sammanhållen kommunikation med bostadsbolagen under en period inte kunde genomföras med förväntad effektivitet. Under hösten tillsattes tjänsten, varpå vilande omvandlingar kunnat återupptas och genomföras. Dessa kontrakt kommer att räknas till 2017, och ett bättre resultat kan därför förväntas inför nästa år.							
● Antal hemlösa	167 st	117 st	50 st		167 st	tas fram av nämnden	2016
♀							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna genomföra en översyn av arbetet med stadens budget- och skuldrådgivning	2016-01-01	2016-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna se över rutiner och arbetssätt för alkohol- och tobakstillsyn. Socialnämnden ska återkomma med förslag på åtgärder för hur arbetet kan utvecklas för att nå upp till en effektiv, likställig och rättssäker myndighetsutövning i hela staden	2016-01-01	2016-12-31	
✓ Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med socialnämnden kartlägga arbetet med ensamkommande barn som försvinner eller avviker samt stärka arbetet riktat mot ensamkommande barn som vistas i stadens riskmiljöer och utveckla insatser anpassade efter målgruppen	2016-01-01	2016-12-31	

Nämndmål:

Farstas invånare lever utifrån sina olika behov och förutsättningar ett självständigt liv

● Uppfylls helt

Beskrivning

Farstas invånare har tillgång till evidensbaserad och lokalt förankrad missbruksvård, rådgivning kring budget- och skuldfrågor, samt stöd från förvaltningen vid hemlöshet eller risk för vräkning. Ett utvecklat preventionsarbete och samverkan mellan olika verksamhetsområden kring dessa frågor, skapar möjligheter och stöd utifrån en helhetssyn på den enskildes personliga mål och förutsättningar.

Förväntat resultat

Missbruket minskar och fler vuxenutredningar avslutas enligt planering. Budget- och skuldrådgivning förebygger ekonomisk nöd. Andelen vräkt hushåll minskar liksom antal hemlösa som saknar aktiv planering mot mer varaktigt boende.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel personer med ett missbruk som förvaltningen får kontakt med som erbjuds insatser, stöd och hjälp att hitta lösningar på sitt missbruk.	100				100 %		2016
Andel vräkningshotade som tar emot stöd från förvaltningen vid kontakt.	100 %				75 %		2016

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Förvaltningen ska fördjupa det vräkningsförebyggande arbetet genom att under året sammankalla samtliga parter för att planera för att utveckla samarbetet med alla berörda myndigheter.	2016-01-01	2016-12-31	

Nämndmål:

Insatser på generell nivå stärker ungdomar och vårdnadshavare samt skapar sociala skyddsfaktorer i området

 Uppfylls helt

Beskrivning

Många av ungdomens och vuxenårens problem kan kopplas samman med förekomsten av risk- och skyddsfaktorer som visar sig redan under förskoleåldern. Vuxna som möter barn och ser deras behov på förskolan och i olika fritidsverksamheter är en viktig skyddande faktor. De har även viktig roll i mötena med vårdnadshavare genom att stödja och informera om olika sätt att bemöta barn och vilka stödinsatser som finns tillgängliga om behov finns.

Förväntat resultat

Fler vårdnadshavare deltar i föräldrautbildningar. Fritidsverksamheten erbjuder ett varierat målgruppsanpassat utbud av aktiviteter i öppen förskola och i parklekarna.

Försäljning av tobak och folköl i stadsdelsområdet sker på ett socialt ansvarsfullt sätt.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Alla vårdnadshavare till 3-12-åringar i Farsta stadsdelsområde har erbjudits att gå ABC-kurs	100 %			100 %	100 %		2016
Andel besökare som är nöjda med parklekarnas verksamhet	95 %			93,16 %	85 %		2016
Andel deltagare som är nöjda med öppna förskolans verksamhet	100 %			100 %	85 %		2016

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel ungdomar som är nöjda med Morris öppna verksamhet för unga med funktionsnedsättning					85 %		2016
Analys Det finns inga resultat att redovisa då verksamheten inte har genomfört någon enkätundersökning under året. Det kan i sin tur förklaras av att av det har varit ett turbulent år för verksamheten. Det har saknats kontinuitet både i personal- och brukargruppen under året. De äldre besökarna som har varit stamgäster under många år har slutat, nyttillskottet av besökare har inte varit tillräckligt stort och besökskontinuiteten har varit lägre.							
Antal vårdnadshavare som har gått föräldrautbildning	19				30		2016
Analys Samtliga vårdnadshavare som stod i ABC-kö erbjöds plats. En del tackade nej och lämnade kön, andra valde att bli tillfrågade längre fram och 19 personer fullföljde kursen.							
Flickor i år 9 som aldrig har använt narkotika	87,32 %			85,58 %	84 %		2016
Flickor i år 9 som inte dricker alkohol	58,45 %			57,69 %	56 %		2016
Flickor i år 9 som inte röker	83,1 %			86,54 %	77 %		2016
Pojkar i år 9 som aldrig har använt narkotika	88,1 %			90,52 %	87 %		2016
Pojkar i år 9 som inte dricker alkohol	67,46 %			60,34 %	58 %		2016
Pojkar i år 9 som inte röker	90,48 %			95,69 %	84 %		2016
Samtliga butiker som säljer folköl och/eller tobak får tillsynsbesök	100 %			100 %	100 %		2016

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Information ges på öppna förskolan om olika erbjudande om insatser för familjer i behov av stöd.	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Öppna förskolorna har som uppdrag att informera om förskoleverksamheten och har broschyrer att dela ut. Det är dock ett förbättringsområde och under 2017 kommer samarbetet mellan förskolor och öppna förskolor, rörande information till vårdnadshavarna att intensifieras. En annan satsning är att köhandläggarna kommer besöka öppna förskolorna.			

Nämndmål:

Insatser till barn och familjer motverkar fattigdom och utsatthet och främjar en positiv social utveckling

 Uppfylls helt

Beskrivning

Socialtjänsten arbetar utifrån en helhetssyn med att utjämna sociala hinder och få både barn och vuxna att ta del av sina samhälleliga rättigheter och skyldigheter för att kunna vara aktiva

samhällsmedborgare. Genom särskilda bedömningsinstrument och djupare analyser får socialtjänsten ta del av samt beakta vilka behov varje barn och vuxen har för att kunna gå ut i egenförsörjning och ett självständigt liv.

Förväntat resultat

Barns situation uppmärksammas särskilt och fler barnfamiljer har ett stadigvarande och fungerande boende och kan försörja sig själva. Barn och familjer i kontakt med socialtjänsten deltar i samhällslivet på lika villkor gällande arbete, utbildning, idrott och kultur

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel utredningar där barnkonsekvensanalys gjorts	100 %				75 %		2016

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Barnfamiljer prioriteras i det vräkningsförebyggande arbetet och följs upp särskilt	2016-01-01	2016-12-31	
Barnfamiljer som erhåller försörjningsstöd ska prioriteras och ges särskilt utformat stöd för att kunna bli självförsörjande	2016-01-01	2016-12-31	
I varje enskilt ärende där barn är aktuella ska en konsekvensanalys för barnets situation och behov göras.	2016-01-01	2016-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.3 Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar

 Uppfylls helt

Analys

Arbetet med att upprätta en lokal parkplan för Farsta stadsdelsområde har pågått under 2016. Parkplanen håller på att färdigställas och kommer upp för beslut i stadsdelsnämnden under våren 2017.

Under året har avtalet gällande skötsel av parker och vinterväghållning förlängts till och med september 2019. Inga fler möjligheter till förlängning finns.

Förvaltningen har fortsatt arbetet med att förbättra rutinerna för städning och skötsel tillsammans entreprenören, och i medborgarenkäten har invånarnas nöjdhet med parkskötseln ökat.

Nämnden uppdrog till förvaltningen att utreda förutsättningarna för belysta motionsspår på Farstanäset, Svedmyraskogen samt Majroskogen. Utredningen visar att det lämpligaste spåret var Majroskogen och den föreslås därför utgöra underlag för ansökan om investeringsmedel från kommunfullmäktige. Förvaltningen ingår i en referensgrupp för att ta fram lokala åtgärdsprogram (LÅP) för att nå god vattenstatus i Magelungen, Forsån och Drevviken. De största miljöproblemen är övergödning, fysisk påverkan, miljögifter och dagvatten.

Arbetet med att upprusta parkleken Nybygget påbörjades under 2016 och kommer att färdigställas så långt det är möjligt under 2017. Det kommer inte kunna avslutas i sin helhet förrän en ny parkleksbyggnad är på plats.

Förvaltningen har under året fortsatt med stadens Risk- och sårbarhetsanalys, RSA. Analysen bedömer förmågan att upprätthålla samhällsviktiga verksamheter vid extraordinära händelser och syftar till att öka beredskapen för det oväntade. För att öka förvaltningens kris- och katastrofberedskap har en omfattande krishanteringsövning genomförts.

Medborgardialoger har hållits i de olika stadsdelarna under året, där besökarna bland annat fått möjlighet att besvara en trygghetsenkät. Ett flertal trygghetsmöten har också hållits i Farsta och Farsta strand under hösten och vintern där representanter från förvaltningen, trafikkontoret, polisen samt lokala näringsidkare närvarat. Syftet med mötena har varit att uppnå ökad trygghet genom bland annat förbättringsinsatser i den yttre miljön som belysning, trafikframkomlighet och skymmande buskage.

Under våren fortsatte arbetet med att ta fram en fördjupad lägesbild över upplevd trygghet och brottslighet i stadsdelsområdet. Detta gjordes bland annat via Farsta lokala Brå. Under hösten arbetade förvaltningen och polisen samman sina respektive lägesbilder till en gemensam. Denna utmynnade i en samverkansöverenskommelse mellan förvaltningen och lokalpolisen som undertecknades i december.

Förvaltningen har arbetat med en kartläggning kring eventuell förekomst av våldsbejakande extremism i stadsdelsområdet. Kartläggningen kommer att färdigställas under 2017 och resultera i en handlingsplan.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel genomförda åtgärder inom ramen för risk och sårbarhetsanalys (RSA)	100 %			100 %	100 %	100 %	2016
Andelen som upplever trygghet i den stadsdel där man bor	76 %			71 %	75 %	75 %	2016
Stockholmarnas nöjdhet med skötsel av park och grönområden	75 %			65 %	66 %	64 %	2016

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Kommunstyrelsen ska i samråd med socialnämnden och stadsdelsnämnderna ta fram en analys av gängkriminaliteten i Stockholm och utforma förslag på förebyggande och motverkande insatser som bidrar till en socialt hållbar utveckling	2016-01-01	2016-12-31	
Stadsdelsnämnderna kan bidra i trafiknämndens arbete med konceptet Levande Stockholm	2016-01-01	2016-12-31	
Stadsdelsnämnderna ska utveckla de sociala mötesplatserna för äldre	2016-01-01	2016-12-31	

Nämndmål:

Farsta upplevs som ett tryggt stadsdelsområde med välskötta grönområden

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen bedriver risk- och brottsförebyggande arbete och arbete med att utveckla park- och grönområden i nära samverkan med en engagerad allmänhet, fastighetsägare, föreningar och stadens förvaltningar. Ett rent och välskött stadsdelsområde där invånarna är delaktiga och deras engagemang tas tillvara, upplevs som tryggare.

Förväntat resultat

Invånarna känner sig delaktiga och andelen trygga invånare ökar. Invånarna är nöjda med utemiljön

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Antal gräsklippningstillfällen per säsong.	10				10		VB 2016

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Ett underavtal om samverkan utarbetas och tecknas mellan förvaltning och polisen.	2016-01-01	2016-12-31	
Farsta lokala Brå träffas fyra gånger under året	2016-01-01	2016-12-31	
Ny aktivitetsplan för Farsta lokala Brå upprättas med utgångspunkt i 2015 års lägesinventering.	2016-01-01	2017-12-31	
Samverkan kommer att ske med andra nämnder om åtgärder för att hindra igenväxningen av Magelungen.	2016-01-01	2016-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.4 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo

 Uppfylls helt

Analys

Under året har sexton bostäder med särskild service byggstartats. Av dessa är det tio servicebostäder som uppförs i Tallkrogen och en gruppbofastad med sex lägenheter som byggs i Sköndal.

Förvaltningen bevakar planarbeten i stadsdelsområdet och har anmält intresse för två gruppbofastäder i Farsta och tio servicelägenheter i Hökarängen. Intresse för ytterligare grupp- och servicelägenheter har anmälts i projekt där markanvisning beslutats eller programarbete påbörjats.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Antal färdigställda bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	0			6	0	tas fram av nämnden	2016
Antal påbörjade bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	16			6	6	tas fram av nämnden	2016

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Kommunstyrelsen ska i samarbete med socialnämnen och stadsdelsnämnderna utreda hur tillgången till bostäder med särskild service LSS och SoL kan säkerställas.	2016-01-01	2016-12-31	
Stadsdelsnämnderna ska tillsammans med äldrenämnden göra en översyn av behovet och finansieringen samt placeringen av korttidsboende	2016-01-01	2016-12-31	
Stadsdelsnämnderna, stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden samt fastighetsnämnden ska i samråd med varandra säkerställa att prövning sker om att bostadsexploateringsprojekt kan innehålla en andel om minst fem procent lägenheter för särskilt boende med prioriterad inriktning på boenden för personer med psykisk och fysisk funktionsnedsättning	2016-01-01	2016-12-31	
Äldrenämnden ska i samråd med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och Micasa ta fram en åtgärdsplan för att säkerställa behovet av äldreboendeplatser under perioden 2020-2040	2016-01-01	2016-12-31	
Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna och Micasa göra en översyn av behovet och finansieringen av profilboende samt intressentboenden, med inriktning att öka antalet boenden i staden	2016-01-01	2016-12-31	

Nämndmål:

Invånarna har tillgång till särskilda boendeformer efter behov

 Uppfylls helt

Beskrivning

Det är viktigt att det finns tillgång till särskilda boenden och gruppboende för personer funktionsnedsättningar. Genom en aktiv bevakning av stadens boendeplanering bidrar nämndens arbete till att invånarna har tillgång till särskilda boendeformer.

Förväntat resultat

Förvaltningen lämnar in intresseanmälningar i de relevanta planprocesser som startar i stadsdelen.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Förvaltningen bevakar planprocessen och intresseanmälningar om gruppboenden och särskilda boenden lämnas in tidigt.	2016-01-01	2016-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.5 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla

● Uppfylls helt

Analys

Fritidsverksamhetens övergripande mål är att arbeta främjande och stödja det friska och utvecklingsinriktade hos besökarna och att ge barn och ungdomar ett möjlighet att komma i kontakt med ett brett utbud av aktiviteter inom idrott, musik och kultur. Under året har fritidsgårdarna samarbetat med Farstas fältassistenter och de kommunala högstadieskolorna för att gemensamt kunna ge goda förutsättningar för Farsta unga. Antalet besökande flickor på fritidsgårdarna har ökat jämfört med tidigare år. Enkätresultaten visar på att brukarna som besöker parklekarna och fritidsgårdarna är mycket nöjda och att de känner att de kan vara med och påverka utbudet av aktiviteter.

Morris fritidsgård för funktionshindrade ungdomar lockar besökare från hela Stockholmsområdet. Under året har verksamheten haft en del organisatoriska svårigheter ett stort bortfall av deltagare till följd av målgruppen har passerat åldersgränsen som är 20 år. Fritidsledarna har utifrån behoven hos denna grupp av unga vuxna inlett ett samarbete med svenska kyrkans verksamhet "Himmel och pannkaka", som är en öppen verksamhet för unga och vuxna med funktionshinder. Sommarlägret för Morris ungdomar som arrangeras med andra förvaltningar var mycket uppskattat.

Fritidsverksamheten öppnade på våren en tillfällig öppen förskola på migrationsboende i Farsta strand. Syftet var att erbjuda barnen ett avbrott i vardagen med olika aktiviteter och att både de och vårdnadshavarna skulle komma in kontakt med det svenska språket. Det långsiktiga målet var att informera om öppen förskola och förskola och att locka målgruppen att besöka de ordinarie öppna förskolorna och parklekarna. Utvärdering visar att de närliggande verksamheterna har fått återkommande besök av boende på migrationsboendet.

Ensamkommande ungdomar har i många fall hittat till Farstas fritidsgårdar och deltagit i olika aktiviteter. Flera nyinvandrande ungdomar deltog i Sportscamp och fick möjlighet att prova sporter, lära sig svenska och få kontakt med andra ungdomar och olika lokala föreningar.

Parklekarna är viktiga träffpunkter för många och ett av få ställen där olika generationer möts. Farstaängens parklek har varit öppen varje vardag hela sommaren med fokus på uteverksamhet och plaskdammsaktiviteter. Besöksantalet har varit högt, mellan 140 till 300 deltagare per dag.

För ungdomar i högstadieåldern har förvaltningen erbjudit öppen kvällsverksamhet under fyra sommarveckor med utgångspunkt från fritidsgården i Hökarängen. I år har fler ungdomar än tidigare deltagit i verksamheten. Ökningen beror sannolikt på att många deltagande ungdomar tidigare varit på sommarens läger, lärt känna varandra och sedan använt den för i år nyinförda sms-tjänsten för att påminna och informera om vad som var på gång. För de äldre ungdomarna hölls fritidsgården Tuben öppen. Tuben har också i samverkan med föreningen Bästa Svängen och Svenska Kyrkan drivit ett café med syfte att ge ungdomar erfarenhet av arbetslivet samt medverkat under ungdomsfestivalen We Are Sthlm. Farsta sommarläger för tonåringar var förlagt till Gotland och 28 ungdomar deltog. Syftet med resan var att ge ungdomar möjlighet att skapa nya relationer samt att erbjuda en lägervistelse utanför Stockholm.

78 barn följde med Farstas badbuss till havsbaden. Badbussen är en viktig integrationsverksamhet

då barn från alla områden i stadsdelen möter och lär känna varandra. Fritiden har samarbetat med Idrottsförvaltningen och anordnat aktiviteter för ungdomar vid bassängbadet i Sköndal. I medeltal kom 35 ungdomar per kväll. Ett konkret resultat av satsningen är att idrottsförvaltningens kostnader för skadegörelse av anläggningen har minskat avsevärt.

Under de sista två sommarveckorna genomfördes Sportscamp för barn 8-12 år i samarbete med lokala idrottsföreningar och Idrottsförvaltningen. Barnen fick möjlighet att prova på en mängd olika idrotter, från dans, simning och fotboll, till orientering, taido, bordtennis och friidrott. I snitt deltog 200 barn per vecka, och i år deltog 40 barn från olika flyktingboenden i Farsta. Ungdomar som är aktiva i de olika idrottsklubbarna var anställda som feriearbetare och ledde aktiviteterna. För många barn är Sportscamp en första kontakt med olika idrotter och många väljer att efteråt bli medlem i någon av föreningarna.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andelen ungdomar (10-17 år) som upplever att de har tillgång till meningsfulla idrotts- och fritidsaktiviteter	71,78 %	70,83 %	72,93 %	77,49 %	80 %	77 %	2016

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Stadsdelsnämnderna ska inventera och följa upp verksamheter inom ramen för uppdraget "fritid för alla"	2016-01-01	2016-12-31	

Nämndmål:

Alla Farstas barn och unga erbjuds meningsfulla idrotts- och fritidsaktiviteter

 Uppfylls helt

Beskrivning

Farsta erbjuder särskilda aktiviteter inom Farsta idrottsprofil med syfte att alla barn som växer upp i Farsta stadsdelsområde ges möjligheter att få tillgång till organiserad idrotts- och fritidsverksamhet. Barn som av olika skäl inte vill delta i organiserad föreningsverksamhet ska ges möjlighet att spontant kunna utöva idrott och sport. Fritidsgårdarna erbjuder ett varierat målgruppsanpassat utbud av aktiviteter som tas fram i dialog med besökarna. Barn och ungdomar med funktionshinder ges möjligheter att delta i idrotts- och fritidsverksamhet genom riktade insatser där det ordinarie utbudet inte är tillgängligt.

Förväntat resultat

Fritidsgårdarnas besökare får ett varierat och utbud av aktiviteter. Fritidsgårdarnas aktiviteter tas fram i dialog med besökarna. Information om olika idrotts- och fritidsaktiviteter i Farsta når fler målgrupper. Barn och ungdomar med funktionsnedsättningar ges möjlighet till idrotts- och fritidsaktiviteter.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel besökare som är nöjda med fritidsgårdarnas verksamhet	96,06 %			95,69 %	85 %		2016
Andelen besökare på Morris öppna verksamhet för unga med funktionsnedsättning som är nöjda med verksamheten.				93,94 %	85 %		2016
Analys							
Det finns inga resultat att redovisa då verksamheten inte har genomfört någon enkätundersökning under året. Det kan i sin tur förklaras av att av det har varit ett turbulent år för verksamheten. Det har saknats kontinuitet både i personal- och brukargruppen under året. De äldre besökarna som har varit stamgäster under många år har slutat, nytillskottet av besökare har inte varit tillräckligt stort och besökskontinuiteten har varit lägre.							
Antal barn som deltar i Sportscamp.	458	56,6 %	43,4 %		500		VB 2016
Antal föreningar som samverkar med förvaltningen inom satsningen idrott och hälsa	10			10	10		2016
Antal idrotts- och friluftaktiviteter som erbjuds inom förvaltningens verksamheter under året inom satsningen idrott och hälsa.	8			9	8		2016

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Drive-in idrott för högstadiel elever.	2016-01-01	2016-08-31	
Farsta Sportscamp för barn i mellanstadiet.	2016-01-01	2016-08-31	
Fritidsverksamheten ser över förutsättningar för att ungdomar med funktionsnedsättning ges möjlighet att delta i aktiviteter som erbjuds på övriga fritidsverksamheter utöver Morris öppna verksamhet.	2016-01-01	2016-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.6 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande

 Uppfylls helt

Analys

Inom nämndens verksamheter för äldre och personer med funktionsnedsättning har artistuppträdanden erbjudits på Edö äldreboende och på Emma träfflokal inom socialpsykiatrin. Nämndens gruppbestäder har genomfört musikcirklar med stöd av extern artist. Inom

socialpsykiatrin ges besökarna möjlighet att sjunga och dansa inför andra, vilket ger ökad självkänsla. Tillställningarna är välbesökta och mycket uppskattade.

Alla mål för kultursatsningar inom förskole- och fritidsverksamheten är uppfyllda. Förskolebarnen har fått se två scenföreställningar under året. Nytt för 2016 var att även de minsta barnen fick se teaterföreställningar som anordnades på deras förskola eller en närliggande. Uppföljning av scenföreställningarna visar på att det varit ett mycket bra utbud 2016. I princip alla barn (99%) var nöjda med sin kulturupplevelse (86 % var nöjda 2015).

Femåringarna på förskolorna har deltagit konstprojektet ”Tillbaka till framtiden” som avslutades med en vernissage på Konsthall C. Projektet handledes av konstnärer. Ansvariga pedagoger erbjöds en workshop och en verktygslåda som hjälp att genomföra projektet.

Inom fritidsverksamheten har parklekarna haft ett stort utbud av kulturarrangemang med lokala artister, samarbete med Park- och Marionetteatern och Cirkus Cirkör. Både majoriteten av barnen och personalen har överlag varit positiva till programinnehållet. Fritidsgårdarna arrangerar musikfester på initiativ och med hjälp av ungdomar i verksamheten.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel ungdomar (10-17 år) som upplever att de har tillgång till meningsfulla kulturaktiviteter				69,73 %	72 %	72 %	2016
Analys Utfall för indikatorn saknas i skolenkäten och lämnas därför utan redovisning i VB 2016							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Kulturrådet, Stockholms Stadsteater AB, utbildningsnämnden samt stadsdelsnämnderna har ett gemensamt ansvar för att alla barn i stadens förskolor och skolor ska komma i kontakt med minst en professionell kulturupplevelse per termin.	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Farsta har haft som mål under flera år att barnen 3- 5 år ska få minst två professionella kulturupplevelser per år. 2016 har det målet utökats att omfatta även de yngre. I det fallet så får kommer dock föreställningen till förskolan alternativt en närliggande förskola, medan de äldre barnen bjuds till teaterlokaler eller Konsthall C,			

Nämndmål:

Kulturaktiviteter erbjuds av, för och med barn och ungdomar.

 Uppfylls helt

Beskrivning

Barn och unga ska ges möjlighet att själva utöva olika former av kultur och uttrycka sig i sitt eget skapande i enlighet med Kultur i ögonhöjd, stadens program för barn- och ungdomskultur

Förväntat resultat

Alla förskolebarn får ta del av professionella kulturaktiviteter.

Alla förskolor och fritidsverksamheter säkrar att barn och ungdomar ges möjlighet att själva utöva

olika former av kultur och att uttrycka sitt eget skapande. Information om olika kulturaktiviteter i Farsta når till fler målgrupper.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel barn som är nöjda med besökta scenföreställningar	97,09 %				85 %		2016
Andel förskolor där alla barn har erbjudits att få ta del av minst två professionella kulturupplevelser (Kultur i ögonhöjd)	100 %			100 %	100 %		2016
Antal kulturprogram som har erbjudits i parklek och öppen förskola (Kultur i ögonhöjd).	40			28	40		2016
Analys							
15 olika kulturprogram vid totalt 40 tillfällen							
Antal kulturprogram som har genomförts i på fritidsgårdarna och ungdomshuset (Kultur i ögonhöjd)	14			13	14		2016

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Förskolans femåringar medverkar i ett konstprojekt i samverkan med Konsthall C (Kultur i ögonhöjd)	2016-01-01	2016-12-31	
Scenkonstföreställningar anordnas för alla förskolebarn (Kultur i ögonhöjd)	2016-01-01	2016-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.7 Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet

 Uppfylls helt

Analys

Projektet för utveckling av arbetssätt med inriktning mot personer med demenssjukdom/kognitiv svikt och deras anhöriga har fortsatt under året. Projektet har inneburit att biståndshandläggarna idag tänker och arbetar mer förebyggande när det gäller personer med demens. Handläggarna har fått en större förståelse för vikten av tidiga insatser som till exempel dagverksamhet som bidrar till ett bättre liv och möjlighet till kvarboende i hemmet.

En intern samverkanspolicy har tagits fram för att effektivisera samverkan mellan biståndshandläggarna och socialsekreterarna vid de olika enheterna. I policyn tydliggörs vikten av att ha tjänstemannamöten, att ha en helhetssyn, att alltid agerat samordnat inför klienten, hur överlämning av ärenden mellan enheterna ska ske och hur man agerar när oenighet mellan

handläggarna uppstår i ett enskilt ärende.

Förvaltningens vårdplaneringar med sjukhusen har förenklats genom införandet av teknik och utrymmen som möjliggör onlinemöten.

I nämndens vård- och omsorgsboende utvecklas teamarbetet med olika professioner för att förstärka den personcentrerade vården och omsorgen. En forskarledd utbildning har genomförts. Utifrån en analys av resultaten ska förbättringsåtgärder genomföras i verksamheterna. För den äldre ska åtgärderna medföra att de individuella behoven tillgodoses på ett bättre sätt.

Omstruktureringen av verksamheten på Edö pågår. En ny organisation har skapats och två nya enhetschefer har anställts under hösten. Samtidigt har Micasa i samarbete med förvaltningen påbörjat projekteringen av ombyggnaden. Processen har gått snabbare än planerat, och vid årsskiftet bodde bara enstaka personer kvar i C-huset.

Ett omfattande arbete har ägnats åt att upprätta individuella planer för de boende på Edö servicehus som behövt flytta på grund av den kommande ombyggnaden. Alla berörda personer har fått ett eller flera hembesök av biståndshandläggare där önskemål och planering gjorts om vart de ville flytta. De flesta av de boende har flyttat till andra servicehus i staden och några har flyttat till vård och omsorgsboende.

Allt fler äldre deltar i förvaltningens förebyggande aktiviteter på Tuben, som ständigt utökas med nya aktiviteter. Under 2016 registrerades drygt 11 300 unika besökstillfällen, vilket är en ökning med närmare 2000 jämfört med föregående år. Kvinnor dominerar bland besökarna, men antalet män ökar något. En framgångsfaktor är ett nära samarbete med pensionärsorganisationerna kring en rad återkommande aktiviteter. Av de äldre som besvarat en uppföljningsenkät besöker tre av fyra Tubens aktiviteter minst en gång i veckan. Många uttrycker stor uppskattning för den verksamhet som bedrivs.

I den kommunala hemtjänsten har nya scheman införts från november. För den enskilde ska schemaomläggningen på sikt bidra till bättre kontinuitet i utförandet av hemtjänsten.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel personer som får en daglig utevistelse - vård och omsorgsboende	96,05 %			100 %	95 %	95 %	2016
Andelen nöjda omsorgstagare - biståndsbedömd dagverksamhet (äldreomsorg)	94 %			100 %	95 %	95 %	2016
Analys Omsorgstagarna är på det stora hela nöjda. Förvaltningen arbetar vidare med att höja nöjdheten.							
Andelen nöjda omsorgstagare - hemtjänst i ordinärt boende (äldreomsorg)	87 %			88 %	86 %	86 %	2016
Andelen nöjda omsorgstagare - vård-	79 %	88 %	77 %	79 %	85 %	85 %	2016

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period
♀ och omsorgsboende (äldreomsorg)							
Analys							
Förvaltningen kommer att arbeta med målområdet, följa upp och analysera utfallet i dialog med aktuella utförare							
◆	Kontinuitet i omsorgen - hemtjänst i ordinärt boende	11,2		8,97	10	Maximalt 10 personer	2016
Analys							
Egen regi 14,3 personer, privat regi 10,2 personer, genomsnitt 11,2 personer enligt underlag från SLK.							
●	Måltiden är en trevlig stund på dagen - Vård ♀ och omsorgsboende (äldreomsorg)	71 %	86 %	64 %	70 %	70 %	2016
Analys							
Årsmålet uppnås totalt, men skillnaden i måluppfyllelse mellan könen kommer att analyseras.							
●	Omsorgstagarnas upplevelse av hur de kan påverka hur hjälpen utförs - hemtjänst i ordinärt boende (äldreomsorg)	86 %	87 %	86 %	86 %	85 %	2016
◆	Omsorgstagarnas upplevelse av trygghet - hemtjänst i ordinärt boende (äldreomsorg)	81 %	85 %	79 %	81 %	84 %	2016
◆	Omsorgstagarnas upplevelse av trygghet - vård och omsorgsboende (äldreomsorg)	85 %	86 %	85 %	86 %	90 %	2016
Analys							
Förvaltningen kommer att arbeta med målområdet, följa upp och analysera utfallet i dialog med aktuella utförare.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Stadsdelsnämnderna ska ta fram rutiner för att äldre som inte beviljas bistånd till boende får annat stöd så att behovet av tryggare boende säkras	2016-01-01	2016-12-31	
Stadsdelsnämnderna ska utöka arbetet och registrerandet i Senior alert och svenska palliativregistret för att gynna verksamhetsutvecklingen inom äldreomsorgen	2016-01-01	2016-12-31	
Äldrenämnden får i uppdrag, att utreda och i samarbete med stadsdelsnämnderna, Micasa AB och servicenämnden fastlägga en strategi för trygghetslarm i särskilt boende, inklusive ansvar för upphandling av dessa larm	2016-01-01	2016-12-31	

Nämndmål:

Brukare i Farsta får personcentrerad vård och omsorg

● Uppfylls helt

Beskrivning

Personcentrerad stöd, service och omsorg innebär att i högre grad fokusera på de resurser varje person har och vad det innebär att vara människa och i behov av stöd. Personcentrerad vård och omsorg är ett internationellt accepterat begrepp, vars principer ska implementeras i Farstas verksamheter.

Förväntat resultat

90 procent av brukare i särskilda boenden har dokumenterade riskbedömningar för fall, trycksår och undernäring. Andelen kunder som på grund av särskilda behov har en kontaktperson från den specialiserade hemtjänstgruppen ökar. Alla som vill bo kvar i ordinärt boende ska få tillräckligt stöd för att kunna göra det. Invånare är informerade om möjligheter till stöd och hjälp när man behöver det som äldre. Boende på vård- och omsorgsboende får individanpassad vård och omsorg och bibehåller sin hälsa och sina funktioner så länge som möjligt. Brukare i Farstas verksamheter i egen regi erbjuds en god personalkontinuitet.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel brukare i särskilda boenden (kommunal regi) som har riskbedömningar för fall enligt gällande rutin	100 %			100 %	90 %		2016
Andel brukare i särskilda boenden (kommunal regi) som har riskbedömningar för trycksår enligt gällande rutin	100 %			100 %	90 %		2016
Andel brukare i särskilda boenden (kommunal regi) som har riskbedömningar för undernäring enligt gällande rutin	100 %			100 %	90 %		2016

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Hälso- och sjukvårdspersonal utvecklar arbetet med hälsoplaner	2016-01-01	2016-12-31	
Kompetensutveckling kring enklare matlagning för personal inom hemtjänsten.	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Utbildningssatsningen har inte genomförts på grund av avsaknaden av biträdande chefer under en del av året.			
Möjligheter till miljöombyte och nya upplevelser vid utevistelse utökas	2016-01-01	2016-12-31	
Projekt kring samverkan mellan hemtjänst och primärvård genomförs	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Projektet har startat upp, men inte genomförts i sin helhet. Hemtjänsten avvaktar nya initiativ från projektet/landstinget.			
Utbildning i teamarbetet mellan olika professioner genomförs.	2016-01-01	2016-12-31	
Utbildningsinsatser kring personcentrerad vård och omsorg genomförs.	2016-01-01	2016-12-31	

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Utfraån utfallet på den indikator som mäter personalkontinuiteten i hemtjänsten, ses premisserna för schemalaggnings över.	2016-01-01	2016-12-31	

Nämndmål:

Förebyggande insatser bidrar till att äldre kan vara friska och självständiga

● Uppfylls helt

Beskrivning

Förebyggande insatser i form av hälsofrämjande aktiviteter, kulturaktiviteter, utflykter, föreläsningar och annat kan främja de äldres fysiska och psykiska hälsa och motverka ensamhet och isolering. De kan därmed även bidra till att de äldre i större utsträckning kan bo kvar i ordinarie boende.

Förväntat resultat

Antalet besökare och deltagare ökar på de mötesplatser och aktiviteter som nämnden erbjuder. Farstas seniorer har möjlighet till en aktiv och meningsfull fritid

	Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period
●	Antal förebyggande aktiviteter som har genomförts för seniorer på Aktivitetshuset Tuben	352			300	300		2016

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Möjligheterna att samnyttja lokaler med stadsdelsrådets föreningar undersöks.	2016-01-01	2016-12-31	
	Analys En kartläggning av föreningarnas lokaler och lokalbehov har påbörjats.			
✓	Möjligheterna till fler öppna mötesplatser för seniorer i stadsdelsområdet undersöks	2016-01-01	2016-12-31	
✓	Nämnden erbjuder gratis broddar till alla ålderspensionärer över 75 år som beviljats insatser eller trygghetslarm	2016-01-01	2016-12-31	

KF:s inriktningsmål:

2. Ett klimatsmart Stockholm

Förvaltningen bidrar till att uppfylla målet genom att välja effektiva och klimatsmarta alternativ. Klimatinvesteringsmedel har använts till att byta ut vitvaror, och i förskolorna har skadliga material börjat rensas ut i enlighet med planeringen för en kemikaliesmart förskola. Transportmedel ska prioriteras efter klimatpåverkan och de elcyklar som köptes in för att erbjuda medarbetarna ett alternativ till bil vid kortare resor, blev så populära och välanvända att ytterligare inköp av cyklar gjorts. Andelen ekologiska livsmedel ökar och resultatet överträffar årsmålet.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1 Energianvändningen är hållbar

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen har fått investeringsmedel för klimatåtgärder och har genomfört alla planerade utbyten av vitvaror på förskolor, parklekar och gruppboenden. Medel ansöktes också för luftvärmepumpar vilket inte har installerats då utbytet av vitvaror prioriterades.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Andel av stadens verksamheter som sorterar ut matavfall för biologisk behandling	88,9 %			100 %	90 %	fastställs 2015	2016
■ Andel elbilar	0 %				6 %	14 %	VB 2016
Analys							
Förvaltningen har väntat med att införskaffa en eller flera elbilar i avvaktan på stadens nya organisation för fordonshantering.							
● Köpt energi (GWh)	1,8 GWh				2,9 GWh	1 880 GWh	2016

Nämndmål:

Förvaltningen bidrar till en klimatneutral stad

● Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen effektiviserar energianvändningen och återvinner avfall.

Förväntat resultat

Energiförbrukningen minskar i förvaltningens lokaler. Fler verksamheter sorterar ut matavfall för biologisk behandling.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Vid ombyggnationer och renoveringar ses möjligheten till bättre energival över	2016-01-01	2016-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.2 Transporter i Stockholm är miljöanpassade

 Uppfylls helt

Analys

Klimatinvesteringsmedel har använts till inköp av elcyklar. Initialt anskaffades 10 cyklar som fördelades till hemtjänst, förskolor, gruppboenden och administrationen. Cyklarna blev mycket populära varför ytterligare elcyklar köptes in så att förvaltningen har 20 elcyklar totalt fördelade på olika enheter. Fler elcyklar prioriterades istället för en segway vilket förvaltningen också fått medel för. Elektroniska körjournaler till bilar köptes inte in eftersom staden fortfarande saknar avtal för detta område.

Bilarna inom förvaltningen är miljöfordon enligt stadens definition. Det har ännu inte leasats eller köpts någon elbil vilket var ett mål för 2016. Skälet till detta är att förvaltningen avvaktat stadens nya organisation för fordonshantering.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel miljöbilar i stadens bilflotta	94,12 %			100 %	94 %	100 %	VB 2016
Analys Förvaltningen leasar en lastbil som inte är definierad som miljöfordon Någon lastbil med liknande funktion finns inte som uppfyller stadens miljökriterier. Nämnden har därför utnyttjat möjligheten att besluta om undantag från stadens miljöbilsdefinition för specialfordon. Övriga bilar uppfyller miljödefinitionen.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Stadsdelsnämnderna ska medverka till att skapa fullvärdiga cykel-pendlingsstråk samt att med trafiknämnden utreda hur medel för investeringar och reinvesteringar av huvudstråken för cykel som ligger inom stadsdelarnas ansvar ska finansieras och byggas	2016-01-01	2016-12-31	

Nämndmål:

Transporter och leveranser inom Farsta stadsdelsnämnd sker med miljöklassade fordon och drivmedel

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningens resor och transporter sker på ett hållbart sätt. Miljökrav ställs även på externa transporter och leveranser. Vid exempelvis flytt eller ombyggnation ska även frågan om transporternas miljöpåverkan beaktas. Stadens upphandling av cyklar och elcyklar ökar möjligheten till ett hållbart resande i tjänsten inom stadsdelsområdet. Förvaltningens bilar lever upp till miljökriterierna men vid utbyte av fordon bör det ses över om det kan vara ett alternativ att byta ut befintligt fordon mot en elbil.

Förväntat resultat

Resor och transporter görs i enlighet med förvaltningens resepolicy.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Nämnden ställer tydliga miljökrav på både sina egna och externa transporter och leveranser. Vid exempelvis flytt eller ombyggnation ska även frågan om transporternas miljöpåverkan beaktas	2016-01-01	2016-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4 Stockholms kretslopp är resurseffektiva

 Uppfylls helt

Analys

Möjlighet att starta stadsodling har kommunicerats via hemsidan och även i lokalpressen. Ett antal personer har hört av sig och meddelat sitt intresse men det har endast resulterat i en mindre odling i stadsdelsområdet. Anledningen att det inte blivit fler är främst att förslag om platser har varit på mark som förvaltningen inte äger tillgång till.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Stadsdelsnämnderna ska arbeta med att skapa goda möjligheter till stadsodling i Stockholm	2016-01-01	2016-12-31	
Stadsdelsnämnderna ska involveras i programmet för avfallshantering i stadens offentliga rum	2016-01-01	2016-12-31	

Nämndmål:

Fler stadsodlingar påbörjas i Farsta

 Uppfylls delvis

Beskrivning

Genom information och spridning av goda exempel uppmuntras anläggning av stadsodlingar i Farsta stadsdelsområde.

Förväntat resultat

Fler odlingar i stadsdelsområdet.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Antal startade brukaravtal avseende stadsodling	1				2		2016
Analys Flera personer har varit i kontakt med förvaltningen och föreslagit platser för odling. Platserna har ofta varit på bostadsgårdar, sällan på parkmark.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Möjligheten till stadsodling samt goda och inspirerande exempel kommuniceras i stadsdelsområdet.	2016-01-01	2016-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.5 Stockholms miljö är giftfri

● Uppfylls helt

Analys

Farstas kommunala förskolor har vidtagit åtgärder för att uppfylla nivå 1 i Miljöförvaltningens vägledning för Kemikaliesmart förskola. Det innebär att rensa ut skadliga material som elektronik, metallföremål, kläder för utklädning av olämpliga material, platsleksaker och farlig platsutrustning i kök och på avdelningar. Rutiner för att säkra att inga olämpliga kemiska produkter används har setts över, och det innefattar även översyn av hygien- och städrutiner.

En föreläsning för kökspersonal på kemikaliefri förskola har genomförts och förskolenheternas personal har använt kemikaliecentrums webb-utbildning för att få tips på vad man ska vara uppmärksam på och vad som måste åtgärdas för att uppnå målet en kemikaliefri förskola.

	Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period
●	Andel av stadens förskolor som har genomfört alla åtgärder på nivå 1 enligt kemikaliecentrums vägledning för kemikaliesmart förskola	100 %				100 %	50 %	2016
●	Andel bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi som uppfyller stadens krav avseende användning av Byggvarubedömningen (BVB)	100 %				100 %	40 %	2016
Analys								
Förvaltningen har inte upphandlat några entreprenader.								
●	Andel inköpta ekologiska livsmedel i staden av totalt inköpta måltider och livsmedel.	34,37				28 %	35 %	2016

Nämndmål:

Förskolan är kemikaliesmart

 Uppfylls helt

Beskrivning

Alla förskolor inventerar sin miljö och rensar ut material och leksaker som inte uppfyller dagens miljökrav i stadens Vägledning för en kemikaliesmart förskola. Personalen får ökad kompetens om vad som krävs för att uppnå målet en kemikaliesmart förskola.

Förväntat resultat

Samtliga förskolor har genomfört föreslagna åtgärder i stadens Vägledning för en kemikaliesmart förskola, handlingsplanen nivå 1.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Skadliga material i förskolan byts ut mot bättre alternativ	2016-01-01	2016-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.6 Inomhusmiljön i Stockholm är sund

 Uppfylls helt

Analys

Nämndens verksamheter bedrivs i lokaler som uppfyller krav på en sund miljö för anställda, brukare och besökare och åtgärder har vidtagits när kraven inte uppfylls. Bland annat visade en utredning under året att två parkleksbyggnader var utdömda ur arbetsmiljösynpunkt på grund av fukt och mögel, och behövde stängas. I Gubbängen finns en tillfällig ersättningspaviljong och i Hökarängen hänvisas inomhusaktiviteterna till en närliggande fritidsgård. Förvaltningen planerar i samarbete med fastighetskontoret att husen ska ersättas med nya permanenta byggnader som ska rymma öppen förskola, parklek och fritidsgård. Planeringen av utformning av lokalerna och verksamhetsinnehåll kommer att ske i dialog med besökarna. Även i Fagersjö fritidsgård har det varit problem med mögel och vattenskadorna i lokalen. Det har resulterat i att verksamheten har utgått ifrån en angränsande lokal och att parkleken främst har erbjudit utomhusverksamhet.

Nämndmål:

Nämndens verksamheter bedrivs i sund inomhusmiljö

 Uppfylls helt

Beskrivning

Inomhusmiljön i nämndens verksamhetslokaler ska vara sund. Det innebär till exempel att en god luft-, ljud- och ljusmiljö säkerställs så att brukare och anställda i nämndens verksamheter erbjuds en hälsosam miljö anpassad för verksamheten.

Förväntat resultat

En inventering av nämndens lokaler inklusive första statusbedömning av inomhusmiljön genomförs. Statusbedömningen ska på ett generellt plan värdera lokalens miljö, samt uppmärksamma om uppenbara behov av åtgärder finns.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Förvaltningen inventerar verksamhetslokalerna och gör en första bedömning av inomhusmiljöns status	2016-05-03	2016-12-31	

KF:s inriktningsmål:

3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Nämnden uppnår målet om en budget i balans. Bokslutet för nämndens verksamheter visar ett underskott på 2,5 miljoner kronor före resultatöverföringar och en budget i balans, 0,0 miljoner kronor efter resultatöverföringar. Motsvarande för 2015 var ett underskott om 12,8 miljoner kronor före resultatöverföringar och ett underskott om 14,3 miljoner kronor efter resultatöverföringar.

De områden som under året inte uppfyllt målet om en budget i balans är främst äldreomsorg samt individ- och familjeomsorg för barn och unga. Verksamhetsområdet funktionsnedsättning redovisar ett överskott om 4,2 miljoner efter resultatöverföringar vilket avser både beställaren och utföraren av personligt stöd.

Antalet försörjningsstödstagare har fortsatt minska och antalet hushåll med ekonomiskt bistånd var i juli på den lägsta nivån någonsin inom Farsta stadsdelsområde. Förvaltningens arbete med att erbjuda kommunala visstidsanställningar för försörjningsstödstagare bedöms ha bidragit till minskningen av hushåll med behov av ekonomiskt bistånd.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.2 Stockholm är en företagsvänlig stad

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen och Stockholm Business Region (SBR) har tagit fram en modell för stadens övergripande näringslivsservice och företagslotsfunktion. Modellen innebär att varje stadsdelsområde har en kontaktfunktion gentemot det lokala näringslivet som arbetar uppsökande och ansvarar för att näringslivet får aktuell information gällande stadsutveckling och vägledning i kontakter med stadens myndigheter och verksamheter. Ett femtiotal kontaktärenden har aktualiserats under året. Ärendena är vanligtvis frågor om stadsplanering, nya regler för parkering, hur man söker olika tillstånd, åtgärder mot klotter, trygghetsfrågor, behovet av mer offentlig och kommersiell service vid mindre centrum och frågor från företag som söker möjlighet till etablering.

Lokala företagare har intervjuats om företagsklimatet i Farsta stadsdelsområde. Samtliga är nöjda med att ha verksamhet i Farsta, framför allt med de goda kommunikationerna och de rimliga hyresnivåerna för lokaler. Förvaltningen har förmedlat kontakter till berörda aktörer för att hjälpa företagare framföra önskemål om exempelvis ökade parkeringsmöjligheter och behov av små centrumnära lokaler. Utifrån oro som lokala handlare uttryckt kring ökad otrygghet och kriminalitet, har förvaltningen genomfört trygghetsmöten vid Sunneplan i Farsta och vid Stieg Trenters torg tillsammans med trafikkontoret och polisen.

Förvaltningen har också under året samverkat med Farsta Företagsgrupp, Hökarängens företagarförening och branschorganisationen Företagsgrupperna i Stockholm, samt med lokala näringsidkare i Farsta, Sköndal, Hökarängen och Gubbängens centrum. Frågor för samarbete har varit utvecklingen av företagsområden, tillgång till lokaler, kommunikationer och stadsplanering, men också trivselfrågor som julbelysning och arrangemang av aktivitetsdagar som Farsta kulturfestival, Hökarängens dag och Fagersjödagen.

Förvaltningen har vidare inom ramen för projektet Tyngdpunkt Farsta deltagit i stadens strategiarbete för utvecklingen av Larsboda livsmedelsområde samt utvecklingen av centrala Farsta och Teliaområdet.

Nämndmål:

Det är lätt för lokala företag att få information och relevant stöd från förvaltningen

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen samverkar med Stockholm Business Region och lokala företagarorganisationer för att utveckla information och service till lokala företag. Fokusområden är att följa utvecklingen av företagsetableringar och arbetsplatser inom ramen för Tyngdpunkt Farsta, samt etableringen av livsmedelsverksamheter i Larsboda industriområde.

Förväntat resultat

De företag som varit i kontakt med förvaltningen är nöjda med den service de fått.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Företagslotsen söker aktivt upp företagarorganisationer.	2016-01-01	2016-12-31	
Förvaltningen medverkar i lokala evenemang som Hökarängens dag, Fagersjödagen och Farsta kulturfestival 2016.	2016-01-01	2016-05-28	
Förvaltningen samverkar med Stockholm Business region (SBR) gällande att vidareutveckla en lokal företagslotsfunktion.	2016-01-01	2016-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva

 Uppfylls helt

Analys

I december var det 40 hushåll färre än vid inledningen av året som beviljades försörjningsstöd. Hälften de ärenden som avslutats var på grund av att den sökande fått annan försörjning. Personer med långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd har varit en prioriterad grupp. Cirka 14 personer som tillhör denna målgrupp väntade i december på svar på ansökan om sjukersättning.

Förvaltningen har under året prioriterat långtidsaktuella klienter i arbetet med ekonomiskt bistånd. För att förbättra möjligheterna att hitta egen försörjning har en extern läkarkonsult anlåtats en dag varannan vecka för att bistå med socialmedicinska bedömningar eller ytterligare arbetsförmågeutredning.

Budget- och skuldrådgivaren har under 2016 haft kontakt med 157 nya ärenden, och av dem har 110 ärenden handlagts. 24 ärenden har beviljats skuldsanering enligt skuldsaneringslagen.

De personer som fått kommunala visstidsanställningar har gått ut i dessa jobb direkt utan föreliggande praktik, varför antalet genomförda praktiktillfällen under perioden är en plats mindre än förväntat. De kommunala visstidsanställningarna har således prioriterats framför praktik. Årsmålet var att 15 personer skulle få kommunala visstidsanställningar, och förvaltningen

lyckades få in 17 personer. Bedömningen är att satsningar på visstidsanställningar har bidragit till att antalet hushåll med försörjningsstöd inte ökat.

Förvaltningen erbjöd 645 platser för feriearbeten och 552 ungdomar arbetade. Fritidsverksamheten var en av de enheter som tog emot flest feriearbetare i bland annat parklekar, kyrkcafé i Farsta centrum och på Sportcamp. 60 ungdomar arbetade med Vackra Farsta. 25 ungdomar fick i uppdrag att med konstnärlig ledning iordningsställa en mosaikvägg i Fagersjö. Utvärderingen visar att majoriteten av ungdomarna upplevde arbetet som meningsfullt och stimulerande.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	1,87 %	2,07 %	1,96 %	2 %	2,2 %	1,9 %	VB 2016
Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	1,43 %	1,49 %	1,37 %	1,42 %	1,7 %	1,2 %	VB 2016
Antal aspiranter som fått kommunala visstidsanställningar	17 st	7 st	10 st		15 st	750	VB 2016
Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar	3 st		3 st	2 st	4 st	500 st	VB 2016
Analys							
De personer som under 2016 fått kommunala visstidsanställningar har gått ut i dessa jobb direkt, utan föregående praktik, varför antalet praktiktillfällen blivit få och nämnden istället överstigit årsmålet för kommunala visstidsanställningar.							
Antal tillhandahållna platser för feriejobb	645				600 st	10 000 st	2016
Antal tillhandahållna platser för kommunala visstidsanställningar	10				8 st	800 st	VB 2016
Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi	552 st	245 st	258 st	588 st	600 st	8000 st	2016
Analys							
645 ungdomar har erbjudits plats. 552 ungdomar skrev avtal med förvaltningen.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med Stockholm Business Region, inom ramen för samarbetet med Start-up Stockholm, samt stadsdelsnämnderna utveckla möjligheten för unga stockholmare att driva sommarlovsföretag inom ramen för feriejobb.	2016-01-01	2016-12-31	
Arbetsmarknadsnämnden ska i samråd med stadens nämnder och bolag utveckla ett utbud av platser för kommunala visstidsanställningar som motsvarar behoven hos aspiranterna. Stadens nämnder och bolag ska medverka i arbetet med att bereda platser för visstidsanställda.	2016-01-01	2016-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Arbetsmarknadsnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna utveckla metoder och insatser för att stödja Jobbtorgsaspiranter med psykosocial problematik. Under året skall ett centrum för särskilt stöd inrättas.	2016-01-01	2016-12-31	
Arbetsmarknadsnämnden ska utöka den uppsökande verksamheten riktad till arbetslösa unga upp till 29 år i samråd med stadsdelsnämnderna samt övriga berörda nämnder, bolag och externa aktörer. En utredning och ett handlingsprogram för att bryta ungas utanförskap i Stockholm ska tas fram i samråd med socialnämnden, utbildningsnämnden och övriga berörda nämnder	2016-01-01	2016-12-31	
Äldrenämnden ska i samråd med arbetsmarknadsnämnden och stadsdelsnämnderna göra det möjligt för elever på omsorgsprogrammet och omsorgscollege att få feriejobb i stadens äldreomsorg.	2016-01-01	2016-12-31	

Nämndmål:

Farstas invånare är självförsörjande

 Uppfylls helt

Beskrivning

Nämnden stödjer och förbättrar förutsättningarna för invånarna att försörja sig själva. Ett strukturerat socialt arbete med de som är i behov av försörjningsstöd och ett nära samarbete med Jobbtorget gör att fler personer kommer fortare ut i egen försörjning. De feriearbeten som förvaltningen erbjuder stödjer ungdomars förutsättningar i framtida förvärvsarbete.

Förväntat resultat

Antalet personer i behov av försörjningsstöd ska minska
 Antalet ungdomar som erbjuds ferie-/praktikarbete ska öka.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar

 Uppfylls helt

Analys

Bokslutet för nämndens verksamheter visar ett underskott på 2,5 miljoner kronor före resultatöverföringar och en budget i balans, 0,0 miljoner kronor efter resultatöverföringar. Prognosen i tertialrapport 2 var ett underskott om 2,4 miljoner kronor före resultatöverföringar och en budget i balans, 0,0 miljoner kronor efter resultatöverföringar så prognossäkerheten har varit mycket god under året. De områden som under året inte uppfyllt målet om en budget i balans är främst äldreomsorg samt individ- och familjeomsorg för barn och unga. Äldreomsorgens beställarenhet redovisar ett underskott om 8,6 miljoner och den kommunala hemtjänstutföraren ett underskott om 6,9 miljoner. Verksamhetsområdet funktionsnedsättning redovisar ett överskott om 4,2 miljoner efter resultatöverföringar vilket avser både beställaren och utföraren av personligt stöd. Kostnaderna för ekonomiskt bistånd har minskat under året och i jämförelse med 2015 har nettokostnaden för ekonomiskt bistånd minskat med 4,5 miljoner kronor eller 5,9 % samtidigt som antalet bidragshushåll i snitt har minskat med 52 hushåll per månad från i snitt 709 till 657.

Förskoleverksamheten har under 2016 minskat och antalet barn inskrivna i kommunal förskola var i december 2016 lägre än i december 2012. Det genomsnittliga barnantalet per månad i Farstas kommunala förskolor minskade från 2 285 år 2015 till 2 210 barn 2016.

Omstruktureringen av Edö äldreboende har fortsatt under året och tomställningen av delar av huset innebär kostnader för tomgångshyror och uteblivna intäkter. I samband med tertialrapport 2 ansökte nämnden om kompensation för detta om 10,5 miljoner kronor av vilka 5,9 miljoner kronor beviljades.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100 %			100,95 %	100 %	100 %	VB 2016
Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100,2 %			100,9 %	100 %	100 %	VB 2016
Nämndens prognossäkerhet T2	0 %			-1 %	+/- 0 %	+/- 1 %	2016

Nämndmål:

Nämndens verksamheter rymms inom tilldelad budget.

 Uppfylls helt

Beskrivning

Nämnderna ska rymma sina verksamheter inom den budget som kommunfullmäktige har fastställt. Eventuella kostnadsökningar finansieras genom omprioriteringar inom nämndens budget.

Förväntat resultat

Prognossäkerheten är hög och förvaltningen uppvisar en budget i balans.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Den ekonomiska månadsrapporten ska utvecklas	2016-01-01	2016-12-31	

KF:s inriktningsmål:

4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm

En medborgarbudget har genomförts i Fagersjö, den planerade mötesplatsen har öppnat och aktiviteterna som röstades fram i medborgarbudgeten har startats upp och pågår. Arbetet för att jämställdhetsintegrera förvaltningens verksamheter har påbörjats, och en föreläsning om jämställdhetsintegrering i teori och praktik har genomförts för alla chefer och medarbetare med utvecklingsstrategiska funktioner. För att säkerställa respekten för allmänna mänskliga rättigheter och barns särskilda rättigheter arbetar förvaltningen för att integrera ett inkluderande perspektiv i planering och genomförande av aktiviteter och ordinarie verksamhet. Barnkonsekvensanalys vid beslut som direkt påverkar barn har arbetats in i styrdokument och rutiner.

Trots ett omfattande analys- och åtgärdsarbete har förvaltningen inte uppnått målen för sjukfrånvaron. Det systematiska arbetsmiljöarbetet har prioriterats för att skapa goda förutsättningar och arbetsvillkor, och arbetet kommer att fortsätta under 2017.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen har under året prioriterat frågeställningar för insamling av statistik uppdelad på kön från alla verksamhetsområden och en översikt av lämpliga metoder för jämställdhetsanalys i verksamheterna har gjorts. En föreläsning om jämställdhetsintegrering har genomförts för alla chefer, biträdande chefer och utvecklingsstrategiska nyckelpersoner. Ett underlag för jämställdhetsintegrering i verksamheterna har tagits fram, med olika strategier för hur jämställdhetsanalys kan genomföras i processutvecklingsarbetet. Arbetet med att genomföra strukturerade analyser av verksamhetsprocessernas förmåga att uppfylla sina mål för både män och kvinnor, flickor och pojkar, har påbörjats, och enheterna har fått börja formulera frågeställningar och områden där utmaningar för jämställdhetsintegrering kan identifieras. En mall för strukturerad analys har utvecklats för att stödja verksamheterna i att upptäcka skillnader i resultat och resursfördelning och analysera om skillnaderna är rimliga och baserade på behov eller om det finns förutfattade meningar som påverkar resultatet.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Stadsdelsnämnderna ska mäta och analysera den statistik som relaterar till individer uppdelad efter kön	2016-01-01	2016-12-31	
Stadsdelsnämnderna verksamhet ska jämställdhetsintegreras i syfte att synliggöra effekten av nämndens beslut och resursfördelning utifrån kön	2016-01-01	2016-12-31	

Nämndmål:

Ojämslälltheter inom Farsta stadsdelsnämnd identifieras och åtgärdas

● Uppfylls helt

Beskrivning

För att kunna jämslällthetsintegrera verksamheterna måste först en analys göras av kunskapsläget, nämndens tillgång till och rådighet över såväl data som åtgärder. En sådan analys är också en förutsättning för att på ett konstruktivt sätt kunna samverka med övriga nämnder i frågan.

Förväntat resultat

Områden för jämslällthetsanalys identifieras som grund för hur relevanta åtgärder kan prioriteras och vidtas.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor

◆ Uppfylls delvis

Analys

En insats påbörjades under hösten med att informera verksamheterna om den nya arbetsmiljöföreskriften Organisatorisk och social arbetsmiljö, en föreskrift som ska införlivas i det ordinarie systematiska arbetsmiljöarbetet. Under genomgången presenterades det föreskriften tar upp om kränkande särbehandling, arbetsbelastning, arbetstid, samt hur enheterna själva ska sätta mål kring den organisatoriska och sociala arbetsmiljön.

Som ett led i att skapa en god arbetsmiljö och goda förutsättningar för att utföra kvalificerat arbete har förvaltningen genomfört två gemensamma introduktionstillfällen för nyanställda. Introduktionstillfällena utvärderas inför kommande år med hjälp av synpunkter från deltagarna.

Arbetet med att minska personalomsättningen bland socialsekreterare och biståndshandläggare inom staden pågår. Stockholms stad har därför tagit fram en stadsövergripande handlingsplan i syfte att förbättra arbetssituationen för socialsekreterare och biståndshandläggare.

En tillsatt styrgrupp i Farsta följer noga hur arbetet går. Arbetsförhållandena för de båda personalgrupperna har undersökts och handlingsplaner vid de olika enheterna har upprättats och genomförande av åtgärder har påbörjats. Flera av åtgärderna är hämtade från socialförvaltningens handlingsplan och har bland annat handlat om att utvalda enheter har fått särskilt stöd när det gäller rekrytering av personal, introduktionen av nyanställda har setts över, det administrativa stödet har förstärkts vid några enheter, personalgrupper har utökats och användarsupporten när det gäller dokumentationssystemen har utökats.

Avgångssamtal har hållits med socialsekreterare och biståndsbedömare som avslutat sin anställning utifrån i huvudsak tre huvudfrågor, nämligen främsta orsak till uppsägningen, arbetsmiljö och ledarskap. Oavsett verksamhet är en gemensam faktor att medarbetarna upplevt en hög arbetsbelastning. Övriga förbättringsområden förvaltningen behöver se över är utvecklingsmöjligheter och ett mer närvarande ledarskap.

Workshop i bemötande har genomförts inom främst förskola och äldreomsorg som fokuserat både

på det interna och det externa bemötandet. Arbetet med internt bemötande har handlat om hur medarbetare bemöter varandra på ett respektfullt och professionellt sätt samt reflektion kring delaktighet. Efter genomförd workshop utarbetar varje verksamhet, i samverkan med medarbetarna, en plan för det fortsatta arbetet med bemötande.

Ett ledarskapsprogram har tagits fram med syfte att stärka Farstas ledare. Detta sker genom fysisk aktivitet, varvat med arbete med personligt ledarskap med utgångspunkt i Farstas ledarprofil. Programmet startas upp under 2017.

Under hösten genomfördes utbildningar för chefer och administratörer i det nya rekryteringsverktyget Jobba i stan och metoden kompetensbaserad rekrytering. Genom kompetensbaserad rekrytering säkerställer förvaltningen att urval sker efter rätt kompetens, vilket motverkar risken för diskriminering i rekryteringen.

Som del i utvecklingen av rekryteringen av förskollärare anordnades två tillfällen för Öppet hus för förskolan. Såväl nyexaminerade som mer erfarna förskollärare bjöds in för att lära känna de olika verksamheterna och få en första kontakt med cheferna. En nyproducerad film om förskolorna visades också under rekryteringsdagen. Rekryteringen behöver utvecklas ytterligare under det kommande året, då årets insatser inte ledde till att andelen förskollärare ökade.

Nämnden har tagit ett inriktningsbeslut om omstruktureringar av Edö vård och omsorgsboende samt servicehus, vilket riskerar en överkapacitet av personal, i första hand undersköterskor och vårdbiträden. Vid årets början beräknades en situation för äldreomsorgsverksamheten under våren 2017, med ca 35 övertaliga. Under året har förvaltningen infört ett anställningsstopp inom avdelningen Egen regi för tillsvidareanställningar och vikariat över sex månader, samt drivit ett aktivt omställningsarbete. Prognosen vid årsskiftet var att förvaltningen klarar situationen utan att behöva gå in i en övertalighetsprocess.

Farsta stadsdelsförvaltning har inte lyckats att nå målen för sjukfrånvaron. Sjukfrånvaron ökade från 7,4 % 2015 till 8,3 % under 2016. När sjukfrånvaron analyseras ses arbetsbelastning, organisationsfördelning med stora enheter och en ökad psykisk ohälsa som faktorer som bidragit till ökningen. Uppföljningar av såväl kort- som långtidssjukfrånvaro har gjorts med enhetschefer och HR över året. Förvaltningen har haft schemalagda rehabiliteringsdagar på företagshälsovården då rehabiliteringskoordinator och HR-konsult träffat medarbetare, enhetschef samt facklig företrädare. Kartläggningar av orsaker till sjukfrånvaro har genomförts som resulterat i att rehabiliteringsplaner upprättats och insatser initierats. Medarbetare med upprepad korttidsfrånvaro har erbjudits insatser i samarbete med företagshälsovården.

Möjligheterna för rapportering av arbetsskador och tillbud har förbättrats och chefer, administratörer och skyddsombud har utbildats i arbetet.

Samtliga enheter har utformat hälsoplaner på gruppnivå, satt mål på enhetens kort- och långtidssjukfrånvaro och dokumenterat vilka hälsofrämjande insatser som ska genomföras på enheten under året. Utifrån budget avsattes medel för de insatser som grupp och chef enats om. Vid årets slut analyserades hälsoplanen för att se vad som gett resultat.

En hälsosatsning sattes igång med syfte att ge medarbetare förutsättningar att aktivt förändra sin livsstil för att nå ett friskare arbetsliv. Programmet innefattar fysisk träning blandat med föreläsningar och prova- på aktiviteter. Utvärdering av insatsen ska göras under våren 2017.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Aktivt Medskapandeindex	80			79	80	83	2016
Analys Under 2016 genomfördes ingen medarbetarenkät.							
Index Bra arbetsgivare						fastställs 2016	2016
Analys Indexet bra arbetsgivare är inte fastställt utan kommer att kunna redovisas i tertialrapport 1 2017.							
Index Psykosocial arbetsmiljö						fastställs 2016	2016
Analys Indexet psykosocial arbetsmiljö är inte fastställt utan kommer att kunna redovisas i tertialrapport 1 2017.							
Sjukfrånvaro	8,3 %	8,8 %	5,9 %	7,4 %	7,2 %	tas fram av nämnden	VB 2016
Analys Årsmålet för sjukfrånvaron kommer inte uppnås.							
Sjukfrånvaro dag 1-14	2,7 %	2,2 %	3,9 %	2,52 %	2,4 %	tas fram av nämnden	VB 2016

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Stadsdelsnämnderna ska erbjuda fler personer med funktionsnedsättning anställning i staden	2016-01-01	2016-12-31	
Stadsdelsnämnderna ska sträva efter hög personalkontinuitet i beviljade hemtjänstinsatser	2016-01-01	2016-12-31	

Nämndmål:

Medarbetarna har adekvat kompetens.

 Uppfylls helt

Beskrivning

Kompetensförsörjning är en strategisk fråga som innebär att attrahera, rekrytera och utveckla medarbetare. De största behoven finns inom förskolan men även socialsekreterare, biståndshandläggare och sjuksköterskor är och bedöms förbli svårrekryterade grupper.

Förväntat resultat

Inom äldreomsorgen genomförs utbildningar inom psykisk ohälsa, missbruk och våld i nära relationer. Socialsekreterarnas arbetsförhållanden är stabila och personalomsättningen i de olika

arbetsgrupperna minskar. Medarbetare i förskola erbjuds att gå erfarenhetsbaserad utbildning till barnskötare och förskollärare.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel omvårdnadspersonal inom äldreomsorgen, egen regi, som har adekvat grundutbildning, motsvarande vårdbiträde eller undersköterska.	91,89 %			94 %	90 %		2016

Nämndmål:

Medarbetarna har en hög frisknärvaro.

 Uppfylls delvis

Beskrivning

Det hälsofrämjande arbetet drivs framåt genom ett aktivt arbete vid sjukfrånvaro och ett systematiskt arbetsmiljöarbete. Arbetet utvecklas och aktiviteter utvärderas. Uppföljningar sker på organisations- grupp och individnivå. Särskilt fokus läggs på att arbeta med korttidsfrånvaron.

Förväntat resultat

Andelen sjukskrivna minskar.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Alla enheter arbetar med hälsoplaner med särskilt fokus på arbetet med friskfaktorer.	2016-01-01	2016-03-31	
Den ekonomiska månadsrapporten ska utvecklas	2016-01-01	2016-12-31	
Korttidsfrånvaron följs och diskussioner förs med alla enheter om åtgärder för att minska frånvaron	2016-01-01	2016-12-31	

Nämndmål:

Medarbetarna är delaktiga i verksamhetsutvecklingen

 Uppfylls helt

Beskrivning

Samverkansavtalet är grunden för de fackliga organisationerna och medarbetarnas delaktighet, inflytande och utveckling. Medarbetarna ska medverka i framtagandet av åtagande och vara delaktiga i att ta fram arbetsätt samt i uppföljningen av verksamheten. En medarbetarprofil tas fram med personalpolicyn som utgångspunkt.

Förväntat resultat

Aktivt medskapandeindex (AMI) ökar. Fler uppger i medarbetarenkäten att dialogen med närmaste chef gör att man förstår hur man kan bidra till måluppfyllelse och resultat.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
En medarbetarprofil utarbetas	2016-01-01	2017-12-31	
Medarbetarnas delaktighet i åtaganden och arbetssätt följs upp i dialogmöten	2016-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Medarbetarnas arbetsmiljö främjar likabehandling och mångfald

 Uppfylls helt

Beskrivning

Det systematiska arbetsmiljöarbetet förbättras genom bland annat resultatet från medarbetarenkäten och genom implementering av stadens nya arbetsmiljöverktyg. Arbetet sker i samverkan med de fackliga organisationerna.

Förväntat resultat

Jämställdhet och mångfald och frihet från diskriminering präglar förvaltningens arbetsplatser.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Det systematiska arbetsmiljöarbetet utvecklas.	2016-01-01	2016-12-31	
Kränkande särbehandling och jämställdhet- och mångfaldsplanen tas upp på APT.	2016-01-01	2016-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.3 Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering

 Uppfylls helt

Analys

För att de som kommer i kontakt med förvaltningen ska uppleva att de blivit respektfullt bemötta och att förvaltningens kommunikation är tillgänglig och trovärdig har arbetet med bemötande utvecklats under året. Workshops i bemötande har genomförts inom främst förskola och äldreomsorg. Konceptet för workshop i bemötande har tagits fram av förvaltningen och har utvecklats under arbetets gång. Deltagarna angrep bemötandefrågan utifrån sitt verksamhetsområde och de kontakter de har såväl externt som internt. Efter genomförd workshop utarbetar varje verksamhet, i samverkan med medarbetarna, en plan för det fortsatta arbetet med bemötande.

Nämndens utförarenhet inom socialpsykiatri genomför ett projekt med särskilda MUST-medel (Mutual Study Visits) för att bättre möta ensamkommande flyktingbarn med inriktning HBTQ. I projektet har enhetens boendestöd besökt ett boende för ensamkommande flyktingbarn i Uppsala. Enheten har också besökt RFSL för att öka kompetensen kring HBTQ-frågor i bemötandet av ensamkommande barn. Målsättningen är att på sikt bilda ett regnbågsteam inom boendestödsenheten för traumatiserade ensamkommande barn.

Farstas kommunala förskolor har en gemensam, övergripande likabehandlingsplan som alla

förskolor arbetar med för att uppnå en förskola som är likvärdig för alla barn. En särskild fråga som man arbetat med under året är dels det språkprogram som beskrivs under mål 1.1, då språket kan ses som en förutsättning för gemenskap, delaktighet och rätten till en utbildning där barnet kan utveckla sin personlighet.

Förvaltningen har erbjudit en veckas riktad fritidsverksamhet för ungdomar med funktionsnedsättning som behöver särskilt stöd, i samverkan med EÄV och Södermalms stadsdelsförvaltningar. Många av de deltagande ungdomarna är besökare på fritidsgården Morris. För de deltagande ungdomarna, som i många fall har svårt med sociala kontakter, är det mycket värdefullt att det ges möjlighet till en veckas umgänge med olika aktiviteter. Även det arbete som påbörjats inom förskolan med att utveckla bemötande och information till asylsökande familjer är ett sätt att bidra till att säkerställa allas lika rättigheter och delaktighet oavsett ursprung och förutsättningar.

Under sommaren bedrevs också särskild fritidsverksamhet för ensamkommande ungdomar i Fagersjö parklek. Språkkunniga fritidsledare hade till uppgift att ordna aktiviteter för målgruppen med ett integrerande syfte. Både ensamkommande och andra ungdomar deltog i verksamheten, vilket bidrog till att nya kontaktytor skapades.

Arbetet med jämställdhetsintegrering av verksamheterna utvecklar också möjligheten att kunna bemöta varje brukare respektfullt och korrekt, att se till att diskriminering inte förekommer och att alla har lika möjligheter och tillgång till stadsdelens service. Förvaltningens arbete för att säkerställa att diskriminering inte ska förekomma utifrån kön, beskrivs närmare under mål 4.1.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel brukare i dagverksamhet för äldre som inte upplever diskriminering	93 %				93	Öka	2016
Andel brukare inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning som inte upplever diskriminering	87 %				87	Öka	2016
Andel brukare inom social-psykiatrin som inte upplever diskriminering	85 %				85	Öka	2016
Andel brukare som inte upplever diskriminering inom förskolan och familjedaghem	95 %				95	Öka	2016

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Fritidsledare ska erbjudas kompetensutveckling i genus, antirasism och mänskliga rättigheter	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Farsta har haft föreläsningar på temat antirasim för personal inom fritidsverksamheten.			
Kommunstyrelsen ska skyndsamt genomföra en översyn i samråd med stadsdelsnämnderna, socialnämnden,	2016-01-01	2016-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
arbetsmarknadsnämnden samt Stockholms stadshus AB i syfte att säkerställa en ändamålsenlig organisation, process, resursfördelning samt uppföljning för flyktingmottagandet.			
Stadsdelsnämnderna ska inventera och succesivt avlägsna exkluderande design inom nämndens ansvarsområde	2016-01-01	2016-12-31	
Stadsdelsnämnderna ska tillsammans med äldrenämnden och Micasa AB göra en översyn av behovet och finansieringen av profilboende och intressentboende med olika typer av språklig och/eller kulturell inriktning samt hbtq-inriktning	2016-01-01	2016-12-31	
Utbildningsnämnden ska fortsätta arbetet med att utveckla hbtq-kompetensen inom skolan och förskolan i samråd med kommunstyrelsens kansli för mänskliga rättigheter samt stadsdelsnämnderna.	2016-01-01	2016-12-31	

Nämndmål:

Nämndens verksamheter är inkluderande och de arbetssätt som används främjar likabehandling

 Uppfylls helt

Beskrivning

Alla som kommer i kontakt med nämndens verksamheter ska känna sig respektfullt bemötta. Diskriminering ska inte förekomma och de arbetssätt och metoder som används ska inte utestänga eller osynliggöra personer med en bakgrund, identitet eller funktionsvariation som avviker från normen.

Förväntat resultat

Ingen upplever sig diskriminerad i kontakten med nämndens verksamheter.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel som upplever att de blivit bra bemötta vid utredning och biståndsbedömning inom individ- och familjeomsorg och funktionsnedsättning.	60			78	85 %		2016
Analys							
Förvaltningen kommer att intensifiera arbetet runt bemötande under kommande år.							
I den interna brukarundersökningen som gjordes på barn och unga var nöjdheten hela 87,5%.							
Siffran ovan gäller funktionshinderområdets centrala brukarundersökningen för dagverksamheten i äldreomsorgen är nöjdheten 86 %, i gruppboende socialpsykiatri är nöjdheten 100 %							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Arbetet med workshops för utveckling av bemötande fortsätter och fördjupas	2016-01-01	2016-12-31	
Föreläsningar i mänskliga rättigheter genomförs för medarbetare.	2016-01-01	2016-12-31	
Gemensam föreläsning om personcentrerad omsorg, stöd och	2016-01-01	2016-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
service genomförs			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.4 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention

● Uppfylls helt

Analys

Barnkonsekvensanalys görs vid beslut i individ- och familjeomsorgens ärenden. Förvaltningen har under året prioriterat arbetet med att dokumentera barnkonsekvensanalyser särskilt vid myndighetsbeslut gällande el- och hyresskulder för barnfamiljer. Dessa analyser används för att säkra barns rättigheter utifrån barnkonventionens intentioner. Representanter från förvaltningen har deltagit i stadens arbetsgrupp för barnkonsekvensanalys, och sedan utifrån detta genomfört övningar för medarbetare. Rutiner för barnkonsekvensanalys har även arbetats in i de övergripande styrdokumenterna för försörjningsstöd.

Inom individ och familjeomsorgen har man under året arbetat mycket med barnperspektivet genom att upprätta interna samarbetsavtal som styr arbetet mellan enheter i handläggningen utifrån barnperspektivet, den så kallade barnchecklistan.

För att tillgodose alla barns rätt till delaktighet, utbildning, kulturupplevelser och fritid har förvaltningen erbjudit och genomfört aktiviteter som inkluderat asylsökande barn från stadsdelsområdet. I årets Sportscamp deltog ett 40-tal flyktingbarn och i förskolan pågår ett arbete där förvaltningens specialpedagog och förskolepsykolog utvecklar ett underlag för att bättre möta barnen från asylsökande familjer utifrån de unika behov som uppstår när en familj levit på flykt.

Fritidsverksamheten öppnade på våren en tillfällig öppen förskola på migrationsboende i Farsta strand. Syftet var att erbjuda barnen ett avbrott i vardagen med olika aktiviteter och att både de och vårdnadshavarna skulle komma in kontakt med det svenska språket. Det långsiktiga målet var att informera om öppen förskola och förskola och att locka målgruppen att besöka de ordinarie öppna förskolorna och parklekarna. Utvärdering visar att de närliggande verksamheterna har fått återkommande besök av boende på migrationsboendet.

Ensamkommande ungdomar har i många fall hittat till Farstas fritidsgårdar och varit delaktiga i olika aktiviteter. Flera nyinvandrade ungdomar deltog i Sportcamp och fick möjlighet att prova sporter, lära sig svenska och få kontakt med andra ungdomar och olika lokala föreningar.

Förskole- och fritidsverksamheten har ett utvecklingsarbete framför sig när det gäller delaktighet. En dialog med vårdnadshavare och besökare måste genomföras om de förutsättningar som finns för att kunna påverka verksamheten. De som arbetar inom fritidsverksamheten har en ständig dialog med sina besökare om innehållet i verksamheten, men måste förbättra hur de återkopplar att de satsningar som görs är ett resultat av önsknings från dem som besöker verksamheten.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Stadsdelsnämnderna ska skapa fler träffpunkter för unga. Särskilt fokus ska riktas mot flickor och hbtq-personer	2016-01-01	2016-12-31	
Utbildningsnämnden, kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna	2016-01-01	2016-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
ska i samarbete ta fram riktlinjer för papperslösa barns rätt till förskola och skola			

Nämndmål:

Barnperspektivet beaktas i beslut och utformning av insatser och service

◆ Uppfylls delvis

Beskrivning

Barnperspektivet och barnets rätt ska belysas i beslut och bedömningar som berör barn och ungdomar, och deras livssituationer och villkor ska uppmärksammas. Barn och ungdomar deltar aktivt i utredningar och uppföljning av insatser och kan utifrån mognadsgrad påverka. Deras åsikter och synpunkter ska tas tillvara och mötas med förståelse och respekt. Vårdnadshavares kunskap om sina barns behov är en viktig del i underlaget för utformningen av verksamheterna för barn.

Förväntat resultat

Det framgår tydligt i genomförandeplaner eller annan dokumentation hur barn och ungdomar påverkat den stöd, service eller omsorg de beviljas.

Barn och ungdomar är delaktiga i planeringen av fritidsverksamhetens aktiviteter.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period
■ Andel besökare på öppna förskolan som tycker att de kan påverka verksamhetens innehåll.	44,09 %			80,95 %	75 %		2016
Analys							
En stor majoritet av besökarna är mycket nöjda med den öppna förskolan och har enligt vår bedömning inget behov eller ambition att påverka verksamheten. Detta är dock ett utvecklingsområde 2017. Vi tolkar enkätresultatet som att sannolikt har inte alla återkommande besökare blivit tillfrågade om de har önskemål om annat innehåll i verksamheten eller andra förslag på förändringar.							
◆ Andel besökare som tycker att de kan påverka parklekens aktiviteter.	68,33 %			95,48 %	75 %		2016
Analys							
Det lägre utfallet jämfört med 2015 beror främst på en restriktivare bedömning av vilka svarsalternativ som räknas som "nöjda" i sammanställningen							
● Andel besökare som tycker att de kan vara med och påverka fritidsgårdens aktiviteter.	84,25 %			87,63 %	75 %		2016
◆ Andelen nöjda vårdnadshavare med hur förskolan samverkar med hemmet.	79,05 %			82,22 %	82 %		2016
Analys							

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Resultatet är en försämring med tre procentenheter jämfört med år 2015. Resultatet är en indexberäkning på fem frågor vars resultat har sjunkit rakt över. Det finns ingen tydlig förklaring till denna försämring, då alla förskolenheter genomfört olika insatser för att förbättra samverkan med vårdnadshavarna. Resultat 2015 inom parentes: Mitt barns utveckling och lärande dokumenteras och synliggörs, 69%nöjda (72%) Jag har möjlighet till delaktighet och inflytande i verksamheten, 72% nöjda (77%) Jag känner mig välkommen att ställa frågor och framföra synpunkter på verksamheten, 82% nöjda (85%) Jag fått information om förskolans mål och arbetssätt, 81% nöjda (85%) Jag upplever att personalen på förskolan bemöter mig på ett respektfullt sätt, 90% nöjda (91%).							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
I varje enskilt ärende där barn är aktuella ska en konsekvensanalys för barnets situation och behov göras.	2016-01-01	2016-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.5 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningens relationsvåldsteam (RVT) har hög beredskap och hanterar och erbjuder dagligen kontakt för akuta ärenden. Teamet har under året förstärkts personalmässigt med ytterligare en socialsekreterartjänst. För att utveckla kompetensen hos de medarbetare som ska möta invånare som berörs av relationsvåld, ges handläggare möjlighet att läsa kurser på högskolenivå vid Nationellt Centrum för kvinnofrid på Uppsala universitet. RVT har deltagit i ett stadsövergripande tillämpningsnätverk för relationsvåldshandläggare, utbildat och informerat kollegor på andra enheter samt deltar med en person i referensgruppen som utvecklar en central utbildning kring våld i nära relationer i Stockholm stad. RVT har även deltagit i temadagar gällande prostitution och människohandel samt Operation kvinnofrid.

Relationsvåldsteamet har under året haft kontakt med 140 personer som utsatts för våld, och i drygt hälften av dessa ärenden har man kunnat göra en utredning kring behov av skydd och stöd för den våldsutsatta. 32 ärenden har beviljats stöd- och behandlingsinsats för våldsutsatta vuxna genom Relationsvåldscentrum Sydost. 27 ärenden har lett till placeringar utifrån skydd. Totalt har förvaltningen fått kännedom om 180 barn som upplevt våld i hemmet.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Antal personer som utsatts för våld i nära relation som är kända av socialtjänsten	144 st	3,6 %	96,4 %	120 st	140 st	tas fram av nämnden	2016

Nämndmål:

Personer som utsätts för våld i nära relationer upptäcks och får adekvat stöd

● Uppfylls helt

Beskrivning

Personer som utsätts för våld i nära relationer ska få stöd så att våldet kan upphöra. Det innebär att metoder och rutiner för att upptäcka och stödja våldsutsatta utvecklas, liksom samverkan mellan olika kompetenser.

Förväntat resultat

Våldsutsatta får skydd och hjälp såväl kortsiktigt som långsiktigt. Våldsutövare får möjlighet att förändra sitt beteende.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ En arbetsgrupp mot våld i nära relationer tar initiativ till en fördjupad dialog med polisen och landstinget.	2015-01-01	2016-12-31	
Analys Förvaltningen har tagit initiativ till ett samarbete, men arbetsgruppen har inte permanentas på grund av svårighet att engagera primärvården.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.6 Stockholm är en tillgänglig stad för alla

◆ Uppfylls delvis

Analys

Nämndens råd för funktionshinderfrågor och pensionärsrådet har arbetat med tillgängligheten inom Farsta centrum och kommit med förslag på åtgärder som är enkelt avhjälpa tillgänglighetsbrister inom centrum. Rådet för funktionshinderfrågor har bland annat varit ute i stadsdelsområdet och inventerat ledstänger som behöver bytas och eller sättas upp samt att de i centrum påverkat till bättre skyltning.

Inom biståndsbedömningen för funktionsnedsättning har personalomsättningen under året varit ca 50 procent då 5 av 10 handläggare har slutat. Alla handläggare, inklusive de nyanställda, har gått grundutbildning i motiverande intervju (MI) och två handläggare har genomgått MI-coachutbildning vilket innebär att de själva kan hålla i vidareutbildning för kollegorna.

Biståndshandläggarna har under året haft ca 600 brukare som beviljats eller har insatser i form av gruppbostad, daglig verksamhet med mera. Den mest förekommande insatsen är hemtjänst.

En enkätundersökning bland brukarna har genomförts, och som tidigare år var svarsfrekvensen låg. Av resultatet från de som svarat framgår att de flesta brukarna är nöjda med de insatser de får.

I nämndens gruppbostäder genomförs individanpassade aktiviteter enligt verksamhetsplanen. Alla hyresgäster får stöd för att prova nya aktiviteter. För den enskilde har det inneburit vidgade perspektiv, vilket bekräftats vid boendemöten och genom strukturerade observationer för de som inte själva kan kommunicera.

Som exempel kan nämnas hyresgäster med grav funktionsnedsättning och autism som gjort en gemensam utflykt till stranden under sommaren. Ett annat särskilt lyckat exempel är en blind hyresgäst där ett biobesök har öppnat för ett helt nytt intresse. Andra har med framgång provat tunnelbana som ett alternativ till färdtjänst vid utflykter.

Verksamheterna har infört digitala verktyg för ökad delaktighet och självständighet för den enskilde. I två av nämndens gruppbestäder använder hyresgästerna surfplattor som hjälpmedel för att få en översikt över den egna planeringen och ett stöd för sin kommunikation. Medarbetarnas kunskaper är kartlagda och under hösten kommer de som behöver få kompetensutveckling på området.

Alla nämndens utförarenheter inom äldreomsorg, omsorg om personer med funktionsnedsättning och socialpsykiatri deltar i projekt DigIT, finansierat av Europeiska Socialfonden. Projektet syftar till att höja kompetensen hos medarbetare inom området digital teknik. Bland annat har alla medarbetare diskuterat jämställdhet och teknikutveckling. Under hösten har medarbetare erbjudits kompetensutveckling inom projektet. På sikt är målet med projektet att öka delaktighet och självständighet genom ny teknik.

Boendestödet inom socialpsykiatri har under året genomfört studiebesök på RFSL och på ett asylboende med inriktning mot HBTQ. På sikt är målet att nyanlända i målgruppen ska få det stöd de behöver. Boendestödsenheten planerar att skapa ett särskilt så kallat ”regnbågsteam”. I nuläget finns inte målgruppen i verksamheten, men behovet väntas komma.

Förvaltningens anhörigstöd har bidragit till måloppfyllelsen genom olika insatser till personer som stödjer närstående som är sjuka, äldre eller har en funktionsnedsättning. Cirka 150 strukturerade enskilda samtal har genomförts under året, en ökning med 50 procent jämfört med 2015. Ökningen förklaras av att fler yngre anhöriga söker hjälp. För den enskilde ger samtalen bland annat verktyg för att bättre hantera sin situation, ett socialt sammanhang med andra anhöriga och en ingång till utbildningar, föreläsningar och kurser.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	80 %	76 %	90 %	85 %	88 %	88%	2016
Analys							
Bemötande är ett prioriterat utvecklingsområde vid förvaltningens enheter inom funktionsnedsättning, både vid de enheter som handlägger ansökningar och de som utför insatser. Vid uppföljning av entreprenörerna fokuseras särskilt på bemötande.							
Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	67 %	64 %	71 %	69 %	76 %	76 %	2016
Analys							

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period	
Enheterna arbetar aktivt med att göra brukarna mer delaktiga i utformning av de insatser som erbjuds. Arbetet ställer ökade krav på att förändra arbetssätt och på ökad lyhördhet inför brukarens uppfattning och önskemål.								
	Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att stadens inne och utemiljö är tillgänglig och användbar. (Stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	66 %	67 %	64 %	66 %	80 %	tas fram av nämnden	2016
Analys Förvaltningen arbetar tillsammans med nämndens råd för funktionshinderfrågor för att öka tillgängligheten.								
	Andel personer som upplever att de varit delaktiga i upprättandet av genomförandeplaner	71 %	67 %	79 %		80	Fastställs 2016	2016
Analys Förvaltningen måste göra en ordentlig analys och vid sina kommande uppföljningar, såväl vid verksamhets som de individuella uppföljningarna.								
	Andelen personer med funktionsnedsättning som upplever att de har en fungerande bostad (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	69 %	61 %	85 %	89 %	81 %	tas fram av nämnden	2016
Analys Biståndshandläggarna kommer i sin uppföljning det kommande året av de personer som har insatsen boende, särskilt uppmärksamma om brukaren upplever att boendet så långt möjligt är anpassad efter behovet och utifrån funktionsnedsättningen.								
	Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	89 %	88 %	91 %	87 %	90 %	90 %	2016
Analys I den individuella uppföljningen ska de kvalitetsfaktorer som påverkar tryggheten i boendet prioriteras ytterligare för att så långt som möjligt säkra att personalens arbetssätt är trygghetsskapande.								
	Nöjda brukare - Daglig verksamhet (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	83 %	83 %	83 %	88 %	89 %	89 %	2016
Analys Förvaltningen ser ett behov av att intensifiera arbetet av att brukarna är nöjda med den dagliga verksamheten.								
	Nöjda brukare - korttidsboende (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	86 %	85 %	88 %	80 %	89 %	89 %	2016
Analys Brukare på det hela taget är nöjda med korttidsboendet. Korttidsboende är en insats där nämnden köper enstaka platser av privata utförare inom ramen för upphandlade avtal. Vid den individuella uppföljningen av insatsen vid korttidsboendet förs								

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period
dialog med ansvarig utförare.							
Nöjda brukare - LSS-boende, vuxna och barn (Stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	85 %	84 %	88 %	81 %	89 %	89 %	2016
Analys Uppföljning ska ske i varje enskilt fall av biståndshandläggaren för att få en fördjupad information om vad som behöver förbättras.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Stadsdelsnämnderna ska bygga bort enkelt avhjälpna hinder	2016-01-01	2016-12-31	
Stadsdelsnämnderna ska tillsammans med äldrenämnden och socialnämnden göra en översyn av behovet av äldreboende för personer som bor i gruppboende enligt LSS	2016-01-01	2016-12-31	

Nämndmål:

Personer med funktionsnedsättning får personcentrerad service, stöd och omsorg

 Uppfylls helt

Beskrivning

Personcentrerad stöd, service och omsorg innebär att i högre grad fokusera på de resurser varje person har och vad det innebär att vara människa och i behov av stöd. Personcentrerad vård och omsorg är ett internationellt accepterat begrepp, vars principer ska implementeras i Farstas verksamheter.

Förväntat resultat

Andel nöjda brukare ökar. Fler brukare upplever sig vara trygga. Brukare erbjuds möjligheter till nya upplevelser.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Boende i gruppboende erbjuds minst en ny aktivitet som brukaren inte gjort tidigare under året	2016-01-01	2016-12-31	
Brukarinspirerade föreläsningar genomförs för att öka insikten om upplevelsen av funktionsnedsättning och hur hinder man undanröjas bättre	2016-01-01	2016-12-31	
Inventera möjligheter till projektmedel för att utveckla/införa välfärdsteknologi .	2016-01-01	2016-12-31	
Ta fram arbetsmaterial som är ett stöd i att på ett strukturerat sätt fånga resurser och styrkor hos den enskilde	2016-01-01	2016-12-31	
Utbildnings- och kompetensutvecklingsinsatser genomförs för att skapa gemensamma arbetssätt för personcentrerad omsorg	2016-01-01	2016-12-31	
Utveckla samarbetet med myndigheten för delaktighet (MFD)	2016-01-01	2016-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.7 Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande

● Uppfylls helt

Analys

Under perioden har medborgarbudget genomförts i Fagersjö och 227 personer deltog i omröstningen. Ett antal aktiviteter röstades fram, som tillsammans bildade ett verksamhetsprogram för hösten. Mötesplatsen färdigställdes och öppnades under en invigningsceremoni i samband med Fagersjödagen. Då öppnades även ett litet bibliotek på mötesplatsen. Representanter från nämnd och förvaltning deltog.

I enlighet med resultatet från medborgarbudgeten har följande aktiviteter bedrivits på Mötesplats Fagersjö: boxningsklubb, matlagingskvällar, pysselkvällar, yoga och crossfit. Deltagandet har varierat från två till tjugo personer, dock har det varit betydligt färre deltagare under matlagningen och yogan än förväntat. Yogan har haft minst deltagare genomgående. Därtill har Farsta bibliotek förlagt fem tillfällen av sin svenska med baby-verksamhet på Mötesplatsen. Därefter har även babysång samt stickcafé hållits. Babysång fick läggas ner eftersom det inte kom några deltagare. Stickcafé fortsätter nu via studiefrämjandet. Mötesplatsen har även varit öppen för köp av kaffe och det har funnits möjlighet att låna böcker. Mötesplatsen har även nyttjats av Ejderns förskola och Hökis Visrum. Genom Kulturskolan, har Hökis Visrum under fyra tillfällen arbetat med barnen kring visor, rörelse och drama.

Stadsdelsförvaltningen har under hösten startat upp Samverkansgrupp Fagersjö, som är ett forum för nätverkskapande och erfarenhetsutbyte i Fagersjö. I den ingår representanter från föreningar verksamma i stadsdelen, förtroendevalda från Farsta demokratiråd samt tjänstepersoner från Farsta stadsdelsförvaltning och AB Familjebostäder.

Farsta har ett ungdomsråd (FUNG), som prövar olika sätt att ha dialog med Farstaungdomar vilka frågor de ska driva. Inom ramen för arbetet kring ungas organisering har Farsta stadsdelsförvaltning varit med och rekryterat ledare och deltagare till Ortens organisatörer. Två studiecirkel har hållits, cirkeldeltagarna presenterade sitt arbete i december. Den andra gruppen arbetade med feminism och valde att presentera sitt arbete i en utställning. Den andra gruppen fokuserade på rasism och gjorde en film om vardagsrasism.

Förvaltningen har också från en lokal i Fagersjö bedrivit samhällsvägledning och dialog med medborgarna kring samhällsutveckling.

Invånare som behöver stöd och omsorg i nämndens verksamheter har inflytande över hur insatserna utförs genom sin genomförandeplan. Förvaltningens utförarverksamheter genomför aktiviteter för att förbättra genomförandeplanens kvalitet. Farsta hemtjänst avsätter medarbetare i båda sina lokaler som leder arbetet med att uppdatera och förbättra alla genomförandeplaner. Inom området funktionsnedsättning har alla medarbetare fått en halvdags utbildning i social dokumentation.

Målet för anhörigstödet är att anhöriga ska känna sig bemötta med respekt och som en kompetent samarbetspartner i den verksamhet som den närstående har kontakt med. De anhöriga ska också få kunskap om sina och om den närståendes rättigheter, samt stöd för egen del för att förebygga ohälsa och minska den fysiska och psykiska belastningen. Förvaltningens anhörigstöd har under året genomfört betydligt fler stödsamtal med anhöriga jämfört med föregående år. Ökningen

förklaras av att anhörigstödet arbetat aktivt med nya målgrupper utanför gruppen äldre. Det är också fler yngre som söker samtalsstöd. Medarbetare i förvaltningens utförarverksamheter samt biståndsbedömare har genomgått eller påbörjat den webbaserade utbildningen om anhörigstöd som beslutades om i nämndens verksamhetsplan.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel brukare med boendestöd som anser att de har inflytande över det stöd de får av sina boendestödjare.	90,8 %				83 %	fastställs 2016	2016
Andel brukare på stadens gruppboenden som anser att de har inflytande över det stöd de får.	82,98 %				70 %	fastställs 2016	2016
Analys Brukarundersökningen redovisar inget utfall avseende kön för denna indikator.							
Andel vårdnadshavare till barn i förskolan som anser att de har möjlighet till delaktighet och inflytande i verksamheten	72,28 %				80 %	82%	2016
Analys Andel nöjda föräldrar med möjligheten till inflytande i verksamheten har sjunkit med fem procentenheter jämfört med 2015. Det finns inget tydlig förklaring till denna försämring för alla förskolenheter gör flera olika insatser för att vårdnadshavarna ska ges möjlighet att kunna påverka verksamheten innehåll.							
Andel äldre med hemtjänst som anser att personalen tar hänsyn till deras åsikter och önskemål om hur hjälpen ska utföras	100 %				85 %	86%	2016

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna initiera en satsning för att stärka ungas organisering och öka kunskaperna om mänskliga rättigheter.	2016-01-01	2016-12-31	
Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna ta fram förslag på hur det civila samhället kan stärkas, med särskilt fokus på ytterstaden och kvinnors organisering, samt bidra till att förutsättningar skapas för att det civila samhället kan göras delaktigt i stadens utveckling, i enlighet med det arbete som pågår inom ramen för den sociala hållbarhetskommisionen	2016-01-01	2016-12-31	
Stadsdelsnämnderna ska utarbeta lokala utvecklingsprogram i samverkan med invånare och i samarbete med stadens övriga nämnder och styrelser	2016-01-01	2016-12-31	

Nämndmål:

Anhöriga till långvarigt sjuka, äldre eller personer med funktionsnedsättning får adekvat och kompetent stöd.

 Uppfylls helt

Beskrivning

Anhörigstöd riktar sig till personer som vårdar eller stödjer en närstående som är långvarigt sjuk, äldre eller har en funktionsnedsättning. Syftet med anhörigstödet är att den som vårdar eller stödjer en närstående ska ha en bra livssituation och en god fysisk och psykisk hälsa. Anhörigstöd erbjuds i äldreomsorgen, omsorgen om personer med funktionsnedsättning och individ- och familjeomsorgen. Stödet utgår ifrån Stockholms stads program för stöd till anhöriga.

Förväntat resultat

Anhöriga till långvarigt sjuka, äldre och personer med funktionsnedsättning är nöjda med stödet och upplever att de får hjälp och avlastning. Personalen uppmärksammar anhörigas behov av stöd och erbjuder stöd. Personalens kompetens inom anhörigstöd ökar.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel berörda medarbetare som genomfört webbutbildning kring anhörigstöd	44,37 %				75 %		2016
Analys Arbetet är påbörjat på alla enheter, men kommer att avslutas först under 2017.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Webbutbildning om anhörigstöd genomförs i alla berörda verksamheter	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Den kommunala hemtjänsten slutför utbildningen under 2017.			

Nämndmål:

Invånarna kan påverka nämndens verksamhet

 Uppfylls helt

Beskrivning

Under 2016 kommunicerade förvaltningen aktivt och regelbundet kring olika möjligheter för delaktighet. Medborgarförslag och rådets perspektiv ska kunna påverka nämndens beslut och verksamheter.

Förväntat resultat

Invånare vet hur de kan påverka och delta i den demokratiska processen. Medborgarförslag och rådens perspektiv tas tillvara.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Antal genomförda medborgarforum	5				5		2016
Antal inlämnade medborgarförslag	15				20		2016
Analys Förvaltningen fortsätter arbetet med att sprida och förankra möjligheten för invånarna att lämna medborgarförslag.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Bedriva försöksverksamhet i Fagersjö och noga följa hur lärdomar av utfallet kan användas för att utveckla demokratin.	2016-01-01	2016-12-31	
Behovet av kontaktytor med förtroendevalda, rådsrepresentanter och förvaltningen ses över	2016-01-01	2016-12-31	
Farsta demokratiråd sammankallas till minst sex möten 2016.	2016-01-01	2016-12-31	
Fem medborgarforum genomförs i Farsta stadsdelsområde.	2016-01-01	2016-12-31	
Stadens policy och vision om demokrati och mänskliga rättigheter kommuniceras via interna och externa insatser i nyhetsbrev, via webben, sociala medier, chefsforum och andra kanaler.	2016-01-01	2016-12-31	
Upprätta ett lokalt utvecklingsprogram för Farsta stadsdelsområde	2016-01-01	2016-12-31	
Utveckla rutiner för hantering av medborgarförslag	2016-01-01	2016-12-31	

Nämndmål:

Personer som beviljas insatser från nämnden har möjlighet att påverka hur insatserna utformas och utförs.

 Uppfylls helt

Beskrivning

För att stöd- och omsorgsinsatser ska upplevas som tillgängliga, trygga och individanpassade är det viktigt att som brukare själv påverka vilket stöd som ska ges och på vilket sätt. Brukares aktiva medverkan i utredning och insatser ger bättre resultat och ökad rättsäkerhet.

Förväntat resultat

Andelen brukare som uppger att de kan påverka insatsens utformning ökar. Det framgår tydligt i genomförandeplaner och/eller annan relevant dokumentation hur den enskilde påverkat hur beviljade insatser utformas och utförs. Boende i Farstas verksamheter inom egen regi har en godkänd och aktuell genomförandeplan inom två veckor efterpåbörjad insats.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel brukare i äldreomsorg, egen regi, som har godkända och aktuella genomförandeplaner två veckor efter påbörjad insats.	92,01 %			93,84 %	90 %		2016
Andel inom verksamheter för personer med funktionsnedsättning som i brukarundersökningar visar sig nöjda med inflytandet.	67			70	70 %		2016

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Alla enheter inom äldreomsorgen, egen regi, implementerar en granskningsmodell för genomförandeplaner.	2016-01-01	2016-12-31	
Strukturerad granskning av genomförandeplaner införs i omsorgsverksamheterna för personer med funktionsnedsättning	2016-01-01	2016-12-31	
Analys I gruppbestäderna har en strukturerad genomgång av brukarnas samverkansplaner prioriterats framför granskningen av genomförandeplanerna. Under 2017 kommer de att integreras med genomförandeplanerna och granskas.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning

 Uppfylls helt

Analys

Användningen av den elektroniska inköpsmodulen har ökat sedan införandet hösten 2015 och samtliga enheter är nu anslutna till inköpsmodulen. Detta innebär också att inköpen av ekologiska livsmedel ökar eftersom det är lättare att hitta ekologiska alternativ i inköpsmodulen.

Förvaltningen har regelbundna workshops med superanvändare av inköpsmodulen där också representanter från staden centralt deltar. Ekonomifunktionen har förstärkt kompetensen inom inköpsmodulen. Stadens serviceförvaltning anlitas för genomförandet av upphandlingar vilket säkerställer att stadens riktlinjer för upphandling efterlevs.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel elektroniska inköp	59 %				45 %	Tas fram av nämnden	VB 2016

Nämndmål:

Socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbara alternativ prioriteras vid inköp av varor och tjänster

 Uppfylls helt

Beskrivning

Införandet av den elektroniska inköpsmodulen underlättar att fler inköp görs av godkända leverantör och att en större andel av livsmedelsinköpen avser ekologiska produkter. I förlängningen kan priserna bli förmånligare som en konsekvens av ökad avtalstrohet. Otillåtna direktupphandlingar av oseriösa leverantörer undviks om inköpsmodulen används.

Förväntat resultat

Andel elektroniska inköp ökar.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	Den ekonomiska månadsrapporten ska utvecklas	2016-01-01	2016-12-31	

Uppföljning av ekonomi och särskilda satsningar

Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget

Farsta stadsdelsnämnds justerade nettobudget uppgick till 1 543,3 miljoner kronor för år 2016. I beloppet ingår budgetjusteringar om 31,8 mnkr och prestationsförändringar om 8,6 mnkr som kommunstyrelsen tillstyrkt under året. Utöver detta har nämnden anmält omslutningsförändringar på 213,8 miljoner kronor. Dessutom har nämnden haft en investeringsbudget på 23,3 miljoner kronor.

Verksamhet	Budget 2016		Utfall 2016		Avvikelse		
	Mnkr	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2015
Nämnd- och förvaltningsadministration		45,6	0,0	45,0	-3,3	3,9	2,4
Individ- och familjeomsorg		307,4	-126,5	315,6	-139,4	4,7	-16,9
<i>varav socialpsykiatri</i>		52,4	-4,8	58,3	-11,7	1,0	-1,0
Stadsmiljöverksamhet		21,4	0,0	20,6	0,2	0,6	-0,4
<i>varav avskrivningar och intern ränta</i>		10,0	0,0	6,6		3,4	-0,3
Förskoleverksamhet		315,5	-20,6	326,7	-30,6	-1,2	14,6
Äldreomsorg		680,2	-90,0	699,4	-88,9	-20,3	-23,2
Stöd- och service, funktionsnedsättning		283,3	-17,9	284,4	-22,3	3,3	7,8
Fritid och kultur		30,8	0,0	29,7	-3,0	4,1	4,1
Arbetsmarknadsåtgärder		17,2	-3,9	17,8	-4,2	-0,3	2,4
Ekonomiskt bistånd		105,1	-4,3	100,6	-2,6	2,8	-3,6
Total drift		1 806,5	-263,2	1 839,8	-294,1	-2,5	-12,9
Resultatfond från 2015, överskott						13,4	11,9
Resultatfond till 2017, överskott						-10,8	-13,4
Total inkl resultatöverföring						0,0	-14,3
Investeringsplan		23,3	0,0	23,8	0,0	-0,5	-3,2
<i>varav stadsmiljöverksamhet</i>		17,3	0,0	17,8	0,0	-0,5	0,0
<i>varav inventarier och maskiner</i>		6,0	0,0	6,0	0,0	0,0	-3,2

Bokslutet för nämndens verksamheter visar ett underskott på 2,5 miljoner kronor före resultatöverföringar och en budget i balans, 0,0 miljoner kronor efter resultatöverföringar. Prognosen i tertialrapport 2 var ett underskott om 2,4 miljoner kronor före resultatöverföringar och en budget i balans, 0,0 miljoner kronor efter resultatöverföringar så prognossäkerheten har varit mycket god under året. De områden som under året inte uppfyllt målet om en budget i balans är främst äldreomsorg samt individ- och familjeomsorg för barn och unga. Äldreomsorgens beställarenhet redovisar ett underskott om 10,6 miljoner och den kommunala hemtjänstutföraren ett underskott om 6,9 miljoner. Verksamhetsområdet funktionsnedsättning redovisar ett överskott om 4,2 miljoner efter resultatöverföringar vilket avser både beställaren och utföraren av personligt stöd. Kostnaderna för ekonomiskt bistånd har minskat under året och i jämförelse med 2015 har

nettokostnaden för ekonomiskt bistånd minskat med 4,5 miljoner kronor eller 5,9 % samtidigt som antalet bidragshushåll i snitt har minskat med 52 hushåll per månad från i snitt 709 till 657. Förskoleverksamheten har under 2016 minskat och antalet barn inskrivna i kommunal förskola var i december 2016 lägre än i december 2012. Det genomsnittliga barnantalet per månad i Farstas kommunala förskolor minskade från 2 285 år 2015 till 2 210 barn 2016.

Omstruktureringen av Edö äldreboende har fortsatt under året och tomställningen av delar av huset innebär kostnader för tomgångshyror och uteblivna intäkter. I samband med tertialrapport 2 ansökte nämnden om kompensation för detta om 10,5 miljoner kronor av vilka 5,9 miljoner kronor beviljades.

Analys av resultaträkning

Jämförelse mellan 2015-12-31 och 2016-12-31

Intäkter

- Minskade intäkter på konto 30* ”Försäljningsintäkter, av varor, material” avser intäkter för försäljningsintäkter, momspliktiga varor.
- Inga stora förändringar avseende intäkter på konto 31*. Intäkterna har minskat avseende Handikappomsorgsavgifter samtidigt som de ökat avseende Äldreomsorgsavgifter.
- Inga stora förändringar avseende intäkter på konto 32*.
- Minskade intäkter på konto 3411, *Bostadshyror*, avser framförallt Edö Serviceboende som delvis tomställts under 2016, samt inom äldreomsorg beställare. Intäkterna har ökat på konto 3451, *Tillfälliga lokalupplåtelser*, vilket beror på att uthyrning av förvaltningens lokaler till medborgarna har ökat, vilket ses som positivt.
- Stor ökning av intäkter avseende driftbidrag på konto 351* - en total ökning på 55,0 mnkr jämfört med föregående år. Cirka 50,0 mnkr består av bidrag från Migrationsverket, konto 3517. Utöver det består ökningen av statsbidrag om cirka 2,2 mnkr avseende maxtaxa för förskola, Lärlönelyftet på 0,4 mnkr, samt övriga statsbidrag med PRIO-medel: 0,8 mnkr avseende Sommarlovsaktivitet 2016, samt bidrag för barnskötare som studerar till att bli förskollärare 0,7 mnkr.
- Minskade intäkter om 14,0 mkr på konto 3591, *Övriga bidrag*, beror på fakturor avseende stimulansbidrag till Finansförvaltningen på ca 7,0 mnkr samt fakturor till Äldrenämnden avseende projektet ”En sammanhållen vård”, samt stimulansbidrag på ca 6,0 mkr som var unika för 2015. Resterade minskning består till stor del av minskningen av vårdnadsbidragen 2016 jämfört med 2015.
- *Försäljning av verksamheter och entreprenader* på konto 36* har minskat med 6,5 procent, vilket beror på att verksamheten på Farsta VoB har upphört samt en minskning av verksamheten på Edö Serviceboende. Detta balanseras ut av en ökning av intäkter på konto 3699 under 2016 jämfört med 2015. Ersättningen har ökat med 3,8 mkr under 2016 och består av ersättningar avseende förskolorna, bl.a. Projekt Brevlådan 2,5 mnkr och utbildning av barnskötare till förskolelärare
- Den totala ökningen av intäkter på 11,7 procent jämfört med samma period föregående år beror huvudsakligen på ökade bidrag från Migrationsverket. Ökningen under året är en följd av högre upparbetade intäkter avseende Migrationsverket jämfört med tidigare år, där den totala ökningen mot föregående år är närmare 50 miljoner kronor.

Kostnader

- Kostnaderna har ökat med totalt 3,7 procent under 2016 jämfört med 2015. Förändringen beror på såväl ökade som minskade kostnader bokförda på förvaltningens konton.
- Inga större förändringar avseende inköp av *anläggningstillgångar* konto 40* och *anläggningsmaterial* 41* vilket ses som positivt, och som ett tecken på att redovisningsprinciper och rutiner har satt sig i förvaltningen.
- Kostnaderna på konto 45* ”*Lämnade bidrag*” har totalt sett minskat främst på grund av färre hushåll i behov av bidrag jämfört med föregående år, vilket gjort att det ekonomiska biståndet, konto 4511, minskat med 4,8 mnkr. Kostnaden för vårdnadsbidrag har i stort sett upphört att utgöra en kostnad och har minskat med cirka 700 tkr till en kostnad på enbart 32 tkr.
- Kostnaderna på konto 46* ”*Köp av huvudverksamhet*” har ökat på grund av pris- och volymökningar avseende äldreomsorgen samt de ökade volymerna inom Individ/Familj på totalt 44 mnkr som beror på kostnader uppkomna i samband med flyktingmottagande och med asylboende.
- *Löner till anställda* på konto 50* och PF på konto 56* har minskat under året på grund av minskad personal som en följd av upphörandet av verksamheten på Farsta VoB och en minskning på Edö Serviceboende 2016. Ersättningarna till uppdragstagare har minskat med cirka 1,4 mnkr under 2016 jämfört med 2015. *Sjuklön* på konto 51* har ökat som en följd av fler långtidssjukskrivningar.
- Kostnaderna på konto 60* har minskat jämfört med samma period föregående år, vilket beror på minskade kostnader avseende lokalhyror, konto 6011, på grund av upphörandet av verksamheten på Farsta VoB och Edö Serviceboende. Minskningen är dock inte så stor beroende på att det under 2016 övergått till tomgångshyror.
- Kostnaderna på konto 61* har ökat jämfört med samma period föregående år vilket beror på arbete med demokratiseringen och Måsen Mötesplats, vilket har genererat ökade kostnader.
- Kostnaderna för el på konto 62* ”*Bränsle, energi och vatten*” har ökat något under året jämför med föregående år. Kostnaderna för vatten- och avlopp är oförändrade jämfört med föregående år.
- Minskningen av kostnaderna på konto 63* ”*Hyra/leasing av anläggningstillgångar*” beror på att kostnaderna för IT inte periodiserades i bokslutet 2014. Det har korrigerats i bokslutet 2015 och därför finns 13 månader medräknade i kostnaden. 2016 har följt samma principer som 2015 vilket därav utgör en naturlig minskning av kostnaden vid en jämförelse.
- Kostnaderna för *förbrukningsmaterial, livsmedel och arbetskläder* på konto 64* har minskat under 2016 jämfört med 2015, vilket beror på användandet av stadens inköpssystem vilket gett större avtalstrohet och därmed bättre priser.
- Minskning på konto 65* beror på minskning av *kostnader för kontorsmateriel* under perioden, vilket kan härledas till en stor kostnad på denna post under 2015 till följd av nybyggnad av förskolor. Kostnaderna för *trycksaker* på konto 6552 är lägre jämfört med föregående år då inköp av reklamprodukter till bl.a. kvalitetsmässan var relativt stort.
- Kostnaderna på konto 68* är minskade jämfört med samma period föregående år, och det är en tendens som vi ser inom samtliga verksamheter i förvaltningen. Minskningen är

störst inom äldreomsorgen, 600 tkr mindre jämfört med föregående år, och hänger ihop men den minskade verksamheten i egen regi.

- Kostnader på konto 69* är i stort sett oförändrade jämfört med samma period föregående år.
- Kostnader på konto 70* 2016 är på totalen i stort sett oförändrade, men man ser att transportkostnader för personalen har minskat samtidigt som övriga transportkostnader har ökat under samma period föregående år.
- Minskningen på konto 71* ”Representation” och konto 76* ”Diverse kostnader” beror på restriktivitet och budgethållning, samt tydliga direktiv om att hålla nere dessa kostnader. Minskningen ses som positiv.
- Ökade kostnader på konto 722* ”Annonsering” beror främst på ökade kostnader för rekryteringar av förskolepedagoger samt socionom/socialsekreterare, samt flera chefsrekryteringar och en ny kommunikatör. Kostnaden för konto 723* ”Reklam och information” har minskat med hela 93,8 procent vilket hänger ihop med en stor utgift här under 2015 med anledning av Farsta Mat- & Kulturfestival.
- Kostnader på konto 73* ”Försäkringar och riskkostnader” är i stort sett oförändrade. Att nämna är att kostnaderna för Larm och bevakning har ökat något, samtidigt som nedskrivningarna var lägre 2016 jämfört med föregående år.
- Kostnader för ”Övriga främmande tjänster” på konto 74* har ökat med totalt 4,5 mkr jämfört med samma period föregående år. Kostnadsökningen beror främst på en stor andel konsulter som tagits in på flera håll i förvaltningen, bland annat från Trafikkontoret avseende Stadsmiljö (nästan 1 mnkr), konsult som enhetschef på Edö (800 tkr), samt inom funktionsnedsättning, socialpsykiatri och Barn och Ungdom, där ökningen av kostnader tillsammans uppgår till cirka 3 mnkr.
- Kostnaden för *Kostentreprenader* konto 746*, har minskat i jämförelse mot föregående år, vilket beror på en volymminskning inom både barnomsorgen och äldreomsorgen.
- *Tillfälligt inhyrd personal* på konto 75* har ökat med ca 9 mnkr i och med att många har slutat på enheten för Barn och ungdom och förvaltningen därför hyrt personal från bemanningsföretag. Förvaltningen har även hyrt in extra personal för arbete med ensamkommande barn. Även inom förskolan har bristen på förskollärare inneburit att personal behövts hyras in.
- Minskade kostnader på konto 76* ”Diverse kostnader” beror på en minskning av konferenskostnader 2016 jämfört med 2015, 300 tkr vilket ses som positivt. Kostnaden för ”Avgifter för kurser och utbildningar” har minskat med ca 950 tkr och beror främst på minskad personal inom äldreomsorgen, samt stor andel inhyrd personal inom Individ- och familjeomsorg.
- Ökade kostnader på konto 79* ”Avskrivningar” beror på stora investeringar under 2016 avseende investeringsprojekt samt övriga direkt anskaffningar, vilket medfört större avskrivningar.

Budgetutfall per verksamhetsområde

Nämnd och gemensam administration

Utfall jämfört med budget

Verksamhet, mnkr	Budget 2016		Utfall 2016		Avvikelse	
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2015
Nämnd- och förvaltningsadministration	45,6	0,0	45,0	-3,3	3,9	2,4
Avvikelse i %					8,6%	5,7%

Verksamheten redovisar ett överskott om 3,9 miljoner kronor.

Jämförelse prognoser – utfall:

Mnkr	Bokslut	T 2	T 1
Nettoutfall	3,9	4,0	4,0

Resultatet motsvarar prognoserna i tertialrapporterna och beror främst på lägre personalkostnader på grund av effektiviseringar genom omorganisation och tillfällig vakanshållning av tjänster.

Individ och familjeomsorg

Utfall jämfört med budget

Individ- och familjeomsorgens totala resultat inklusive avdelningsadministration och återföring av central reserv är ett överskott om 4,7 miljoner kronor varav socialpsykiatri redovisar ett överskott om 1,0 miljoner kronor.

Verksamhet, mnkr	Budget 2016		Utfall 2016		Avvikelse	
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2015
Mnkr						
Individ- och familjeomsorg	307,4	-126,5	315,6	-139,4	4,7	-16,9
varav socialpsykiatri	52,4	-4,8	58,3	-11,7	1,0	-1,0
Summa	307,4	-126,5	315,6	-139,4	4,7	-16,9
Avvikelse i %					2,6%	10,6%

Barn och Unga

Budgetutfallet för Barn och Unga, öppenvård visar på en budget i balans, vilket är en förbättring mot föregående år.

Budgetutfallet för Barn och Unga, ensamkommande barn visar på ett överskott om 17,2 miljoner kronor. En del av överskottet beror på att slutligt utfall för ersättning 2015 ser ut att bli något bättre än vad som kunde antas i bokslutet samma år. Förvaltningen har även i bokslut 2016 valt att göra en försiktig bedömning av förväntade beslut om bidrag för återsökta medel. Dels med hänsyn till att volymen ökat så kraftigt, dels för att eftersläpningen av beslut om ersättning också har ökat ytterligare.

Kostnaderna 2016 för ensamkommande barn inklusive handläggning har varit 111,5 miljoner kronor. Föregående år var kostnaderna den 67,4 miljoner kronor. En ökning med 65%.

Budgetutfallet för Barn och Unga, utredning visar på ett underskott om 8,7 miljoner kronor. Nettokostnaderna har ökat med cirka 4 % men i förhållande till budget är det en klar resultatförbättring jämfört med föregående år.

Personalkostnaderna inklusive bemanningstjänster har ökat med cirka 7 % i jämförelse med 2015. Personalkostnaderna har i reella tal minskat men bemanningstjänster ökat mer än denna minskning. Kostnaderna för SIS-placeringar som låg på en hög nivå 2015 har fortsatt så 2016 och även ökat något.

Kostnadsökningarna för personal och institutionsvård har varit kända och förvaltningen har under året fortsatt arbetet med medvetna omprioriteringar av beslutade insatser från dyrare institutionsplaceringar mot fler ”hemmaplanslösningar. En motverkande faktor har varit den fortsatta tillströmningen av nya ärenden. 2016 har haft en 14 % ökning av antalet inkomna anmälningar/ansökningar jämfört med den höga nivån föregående år. Antalet nystartade utredningar har dock minskat något.

Vuxna

Verksamheten för vuxeninsatser visar ett totalt underskott om 3,8 miljoner kronor. 2015 hade enheten en budget i balans.

Kostnaderna för myndighetsutövning med insatser för vård och boende har ökat kraftigt jämfört med föregående år, cirka 25 %. Framförallt har kostnaderna för boende som HVB och härbärgen ökat betydligt jämfört med föregående år. Åtgärder som vidtagits för att minska underskottet har inte kunnat dämpa kostnadsökningen.

Verksamheterna inom öppenvård redovisar för sin del ett överskott. Starkaste anledning är att öppenvårdsverksamheten även i år haft en hög andel finansiering genom externa bidrag. Vissa merkostnader har dock uppstått i samband med den pågående omställningen av verksamheten vid FarstaSteget.

Socialpsykiatri

Utfallet är ett överskott om 1,0 miljoner kronor inklusive återföring av central reserv och administration.

Beställarverksamheten visar ett underskott om 0,4 miljoner kronor. Det är ungefär samma resultat för föregående år. Budgeten har också varit i stort sett oförändrad.

Utförarenheten inom socialpsykiatri visar ett underskott om 2,2 miljoner kronor. Det är ett resultat i samma nivå som föregående år. Som tidigare svarar boendestöd för huvuddelen av underskottet. Enligt den gällande åtgärdsplanen ska arbetssätt och arbetsfördelning inom boendestödet ses över och antalet platser utökas inom verksamhet sysselsättning.

Boendeenheten socialpsykiatri är en ny enhet. Den visar ett underskott om 1,3 miljoner kronor. Till en del beror underskottet på engångskostnader i samband med att stadsdelen återtagit verksamheten vid Lingberga gruppboende i egen regi.

Jämförelse prognoser – utfall:

Individ- och familjeomsorg

Mnkr	Bokslut	T 2	T 1
Nettoutfall	4,7	4,5	4,5

Resultatet är en mycket marginell förbättring jämfört med tertialrapport 2.

Varav socialpsykiatri

Mnkr	Bokslut	T 2	T 1
Nettoutfall	1,0	-2,0	-2,0

Resultatet är en förbättring jämfört med tertialrapport 2.

Stadsmiljö

Utfall jämfört med budget

Verksamhet, mnkr	Budget 2016		Utfall 2016		Avvikelse	
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2015
Stadsmiljö	11,5	0,0	14,0	0,2	-2,7	0,9
internräntor	8,6		5,7		2,9	-0,1
avskrivningar	1,4		0,9		0,5	-0,1
Summa	21,4	0,0	20,6	0,2	0,7	0,7
Avvikelse i %					3,3%	-2,4%

Stadsmiljö exklusive kapitalkostnader redovisar ett underskott om 2,7 miljoner kronor. Under posterna internräntor och avskrivningar ingår kapitaltjänstkostnader enbart för stadsmiljö. Förvaltningens totala kostnad för internräntor och avskrivningar uppgår till 9,0 respektive 1,2 miljoner kronor vilket innebär ett mindre underskott om 0,2 miljoner för räntor och avskrivningar.

Jämförelse prognoser – utfall:

Mnkr	Bokslut	T 2	T 1
Nettoutfall	0,6	0,0	0,0

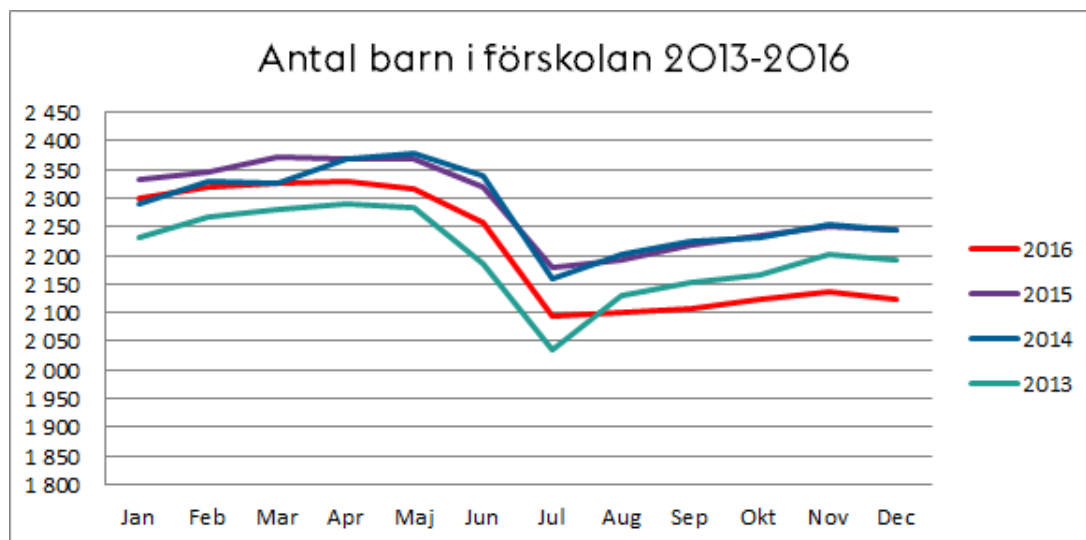
Utfallet är något bättre än prognosen i tertialrapport 2.

Förskoleverksamhet

Utfall jämfört med budget:

Verksamhet, mnkr	Budget 2016		Utfall 2016		Avvikelse	
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2015
Förskola						
Summa	315,5	-20,6	326,7	-30,6	-1,2	8,7
Resultatfond från 2015, överskott					10,6	11
Resultatfond till 2017, överskott					-10,3	-10,5
Summa efter resultatöverföring					-0,9	9,2
Avvikelse i %					-0,3%	4,7%

Verksamheten redovisar ett underskott på 1,2 miljoner kronor före resultatöverföring och ett underskott på 0,9 miljoner kronor efter resultatöverföringar. Budgetramen minskades med 16,3 miljoner kronor i december månad beräknat på genomsnittligt antal barn samt uppfyllnad av barnomsorgsgarantin. Det genomsnittliga antalet inskrivna barn per månad har varit 2 212 under året. Budgeten är beräknad på 2 369 barn. Barnomsorgsgarantin har uppfyllts.

Under året har 7 nya förskoleavdelningar öppnats. 2 förskolor med sammanlagt 5 avdelningar har avvecklats. Nödvändiga lokalanpassningar i förskolorna har genererat ökade kostnader, vilket är en bidragande orsak till verksamhetsområdets underskott.

Jämförelse prognoser – utfall:

Mnkr	Bokslut	T 2	T 1
Nettoutfall	-0,9	2,0	3,0

Resultatet är något sämre än prognosen i tertialrapport 2 vilket beror på färre inskrivna barn och lokalanpassningar i slutet på året samt att resultatenheter använt utrymme i resultatfond för särskilda satsningar.

Äldreomsorg

Utfall jämfört med budget:

Verksamhet, mnkr	Budget 2016		Utfall 2016		Avvikelse	
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2015
Äldreomsorg						
Summa	680,2	-90,0	699,4	-88,9	-20,3	-23,2
Resultatfond från 2015, överskott					1,2	-0,4
Resultatfond till 2017, överskott					0,0	1,2

Verksamhet, mnr	Budget 2016		Utfall 2016		Avvikelse	
Summa efter resultatöverföring					-19,1	-36,4
Avvikelse i %					-3,2%	-4,1%

Äldreomsorgens underskott för 2016 uppgår till 20,3 miljoner kronor före resultatöverföringar och 19,1 miljoner kronor efter resultatöverföringar. Beställarenheten redovisar ett underskott på 10,6 miljoner kronor. Underskottet beror främst på att antalet månadsplaceringar i heldygnsomsorg har ökat till i genomsnitt 538 platser att jämföra med genomsnittet om 530 platser för 2015. I januari 2016 var antalet placeringar 518 för att öka till 547 i december.

Beviljad hemtjänst i ordinärt boende har minskat kontinuerligt under året. Det genomsnittliga antalet utförda hemtjänsttimmar per månad var 33 966 jämfört med planeringsnivån om 34 280 timmar. Under året har antalet utförda hemtjänsttimmar minskat från 36 107 i januari till 32 439 i december. Statistiken för 2016 kan jämföras med 2015 då det genomsnittliga antalet hemtjänsttimmar var 34 811.

Under året har Edö servicehus delvis avvecklats. Farsta Stadsdelsnämnd har haft kostnader i samband med avvecklingen och nämnden har blivit beviljade 6,4 miljoner kronor i budget för att täcka de extra kostnaderna. I januari bodde 94 personer på servicehuset och i december var antalet nere på 47 personer.

Utförarverksamheter i kommunal regi har sökt och blivit beviljade närmare 4,5 miljoner kronor för ökad bemanning. Under 2016 har personalen inom äldreomsorgen deltagit i kompetensutvecklingsinsatser i Europeiska socialfondens (ESF) projekt DigIT. Målet med projektet är att öka den digitala kompetensen hos personal inom äldreomsorgen och därigenom säkerställa personalens och verksamheternas fortsatta utveckling. Under projektet har ordinarie personal ersatts med vikarier. Äldreomsorgen har fått kompensation med 0,2 miljoner kronor som ska täcka kostnaden för vikarier.

Äldreomsorgens utförarenheter redovisar ett sammanlagt underskott på 11,1 miljoner kronor.

Underskottet fördelar sig enligt följande:

Farsta kommunala hemtjänst redovisar ett underskott på 6,9 miljoner kronor. 1,1 miljon kronor av underskottet förklaras av att hemtjänsten tagit kostnader för omskolning av vårdpersonal till barnskötare. I samband med nedläggningen av Farsta vård- och omsorgsboende erbjöds personal att omskola sig till barnskötare. Utbildningen genomfördes våren 2016.

Den kommunala hemtjänsten har under året minskat antalet kunder med 20, från 465 till 445. Antalet kunder har minskat under flera års tid. Antalet beställda timmar har succesivt minskat under året från drygt 10 100 timmar i januari till drygt 8 400 timmar i december. Andelen utförda timmar av de beställda varierar mellan 88 procent upp till 91 procent per månad.

Det hus som Edö servicehus och Edö vård- och omsorgsboende varit inrymt i ska byggas om med början hösten 2017. Arbetsmiljöverket har bedöm att våtutrymmena inte uppfyller moderna krav. Huset var tomställt vid årsskiftet 2016/2017. Det har gått fortare att tömma huset än den ursprungliga planen. Antalet platser för insatsen servicehus på Edö har minskat från 94 boende till 47 boende vid årets slut. Rent ekonomiskt är det realistiskt att få balans i ekonomin när verksamhetsunderlaget minskar med 50 procent. När en boende flyttats till ett annat boende förlorar servicehuset omedelbar ersättning för grundbemanning (hälso- och sjukvårdspersonal)

samt hyresintäkter från den boende. Personalkostnaderna däremot är mer trögrörliga och kostnaden för verksamhetslokalerna är oförändrade. Verksamheten har fått en budgetförstärkning med totalt 6,4 miljoner kronor som kompensation för uteblivna hyresintäkter och andra omstruktureringskostnader. Edö servicehus redovisar ett underskott med 4,6 miljoner kronor. Servicehusets resultatfond på 1,2 miljoner kronor kommer att upplösas. Det slutliga resultatet blir minus 3,4 miljoner kronor

Edö vård- och omsorgsboendet redovisar ett underskott med 1,6 miljoner kronor. Förklaringen är att vård- och omsorgsboendet fått minska antalet platser med 9 som en konsekvens av den kommande ombyggnationen av fastigheten.

Edö gruppboende lämnar ett överskott på 2,3 miljoner kronor. I motsats till Edö vård- och omsorgsboende får gruppboendet en högre ersättning för platser på grund av inriktningen mot demenssjukdom.

Jämförelse prognoser – utfall:

Mnkr	Bokslut	T 2	T 1
Nettoutfall	-19,1	-17,0	-19,0

Avvikelsen i bokslut är helt i linje med prognoserna under året.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Utfall jämfört med budget

Verksamhet, mnkr	Budget 2016		Utfall 2016		Avvikelse	
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2015
Funktionsnedsättning						7,8
Summa	283,3	-17,9	284,4	-22,3	3,3	7,8
Resultatfond från 2015, överskott					1,5	1,2
Resultatfond till 2017, överskott					-0,5	-1,5
Summa efter resultatöverföring					4,2	7,6
Avvikelse i %					1,6%	2,9%

Stöd och service till personer med funktionsnedsättnings totala resultat inklusive avdelningsadministration och återföring av central reserv är ett överskott om 4,2 miljoner kronor

Beställarenheten funktionsnedsättning visar ett överskott om 0,7 miljoner kronor. Den prestationsrelaterade delen visar ett överskott, verksamhet med personlig assistans enligt LASS redovisar en budget i balans, medan det fasta anslaget inkl. handläggning visar ett motsvarande underskott. Totalt är budgetavvikelsen så liten som 0,2 %.

Verksamheten inom funktionsnedsättning, beställarenhet har i volym ökat med ca. 7% jämfört med 2015.

Utförarenheten personligt stöd visar en överskott om 0,7 miljoner kronor.

Första gruppboendena som är resultatenheter redovisar ett underskott om 0,9 miljoner kronor. Enheten har under året haft merkostnader för evakuering och även haft planerad användning av

fond för digital förnyelse. I och med årets resultat är enhetens resultatfond minskad och utgående balans lika 0,7 miljoner kronor.

Jämförelse prognoser-utfall:

Mnkr	Bokslut	T 2	T 1
Nettoutfall	4,2	1,0	1,0

Utfallet för Farsta gruppboheter sammanfaller i stort sett med prognosen i tertialrapport 2. Utfallet för beställarenheten och för enheten för personligt stöd har förbättrats i jämförelse med prognosen i tertialrapport 2.

Fritid och kultur

Utfall jämfört med budget

Verksamhet, mnkr	Budget 2016		Utfall 2016		Avvikelse	
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2015
Fritidsverksamhet						
Summa	30,8	0,0	29,7	-3,0	4,1	4,1
Avvikelse i %					13,3%	13,3%

Verksamheten redovisar ett överskott om 4,1 miljoner kronor beroende på att fritidsverksamheten bland annat vakanshållit tjänster och varit generellt restriktiva med kostnader under 2016.

Feriearbete

Totalt har 488 Farstaungdomar sommarjobbat inom Stockholm stad. Samtliga 488 ungdomar har varit sysselsatta lokalt i Farsta. Kostnaden för feriearbetare var 6,5 miljoner kronor.

Jämförelse prognoser-utfall

Mnkr	Bokslut	T 2	T 1
Nettoutfall	4,1	2,0	2,0

Resultatet är en förbättring jämfört med prognoserna i tertialrapport 1 och 2.

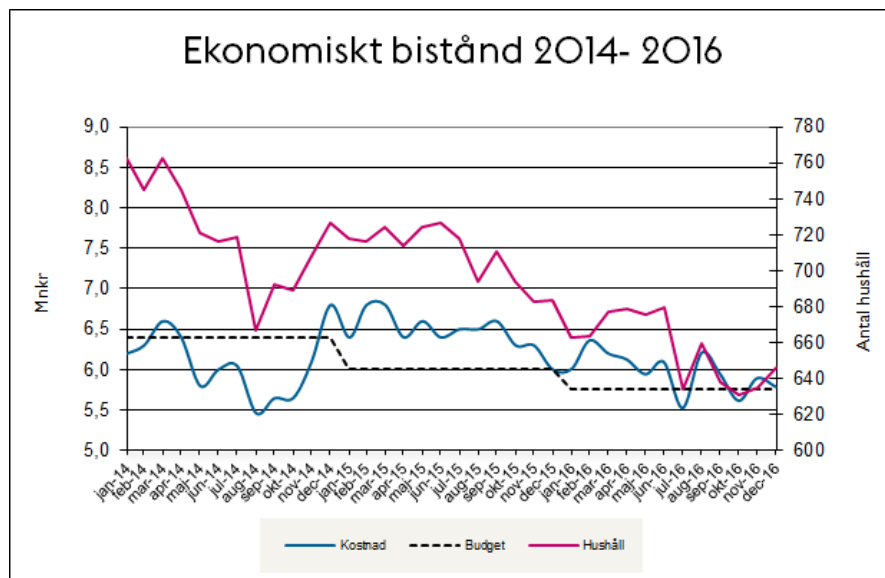
Ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder

Utfall jämfört med budget

Verksamhet, mnkr	Budget 2016		Utfall 2016		Avvikelse	
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2015
Ekonomiskt bistånd	105,1	-4,3	100,6	-2,6	2,8	-3,6
Arbetsmarknadsåtgärder	17,2	-3,9	17,8	-4,2	-0,3	2,4
Summa	122,3	-8,2	118,4	-6,8	2,5	-1,2
Avvikelse i %					2,2%	-1,1%

Verksamheten för ekonomiskt bistånd visar ett överskott om 2,8 miljoner kronor, vilket innebär en

tydlig förbättring jämfört med resultatet 2015.

Antalet hushåll med ekonomiskt bistånd i genomsnitt per månad har minskat från 709 år 2015 till preliminärt 657 år 2016. Det är en minskning som fortgått i stadsdelen sedan 2010. Som följd av det har nettokostnaden per månad minskat från cirka 6,2 miljoner kronor 2015 till cirka 5,8 miljoner kronor 2016. Ökningen utgivet bistånd per hushåll har varit måttlig, cirka 1 %.

Arbetsmarknadsåtgärder redovisar ett mindre underskott om 0,3 miljoner. En del av budgeten för arbetsmarknadsåtgärder återfinns under verksamhetsområdet fritid och kultur.

Jämförelse prognoser-utfall

Mnkr	Bokslut	T 2	T 1
Nettoutfall	2,5	3,5	3,5

Resultatet avviker något från prognoserna i tertialrapporterna, men verksamhetsområdet redovisar ett mindre överskott som prognostiserat.

Särskilda satsningar

Farsta stadsdelsnämnd har kraftigt ökat andelen ekologisk mat i de kommunala förskolorna och de kommunalt drivna äldreboendena. Satsningarna på fler mötesplatser för unga och insatser för ungas organisering och att öka kunskaperna om mänskliga rättigheter har bland annat resulterat i temakvällar på mötesplats Fagersjö, utbildning i hbtq-frågor och föreläsningar om normkritik för fritidspersonal.

Inom individ- och familjeomsorgen har det skett en förstärkning både av antalet handläggare inom myndighetsutövning och av bemanningen på familjestödsenheten.

Arbetet med en ny parkleksbyggnad i Fagerlids parklek pågår i samarbete med Fastighetskontoret.

Farsta stadsdelsnämnd genomförde på eget initiativ en upphandling av broddar vilket innebar att

Farstas pensionärer fick ta del av satsningen på gratis broddar under vintern 2015-2016. Fler broddar har också köpts in till vintern 2016-2017. Den stadsgemensamma upphandlingen av broddar avslutades under våren 2016.

Förvaltningen har också inlett ett arbete för ökad trygghet på och omkring Stieg Trenters torg i Farsta strand.

Störst satsning har gjorts inom demokrati- och utvecklingsarbetet. En demokratisamordnare har anställts, arbetet med Mötesplats Fagersjö fortsätter och ett försök med medborgarbudget med omröstning genomförs.

Tilldelade budgetmedel för demokratisatsningen 2016 var 5,0 mnkr och de har använts till löner motsvarande 2,5 mnkr, lokalanpassningar och hyror 1,6 mnkr, en medborgarbudget om 0,4 mnkr, annonsering och informationsinsatser om 0,1 mnkr, samt övriga aktiviteter som websända nämndsammanträden och ungdomsråd om 0,4 mnkr.

Utöver detta har satsningar i form av schablonökningar och övriga uppräknings motsvarat indexuppräknings av priser, löneökningar och övriga prisökningar.

Resultatenheter

Förvaltningens resultatenheter var under 2016 fördelade mellan områdena förskola, gruppboende för personer med funktionsnedsättning och servicehus för äldre. Under året upphörde Edö servicehus att vara en resultatenhet och enhetens fond återfördes till nämndens totala resultat. Den samlade resultatfonden minskar med 1,3 miljoner kronor till 10,8 miljoner kronor men samtliga resultatenheter har med sig positiva fonder till 2017.

Resultatenheter (tkr)	Bruttobudget	Fond från 2015	Årets resultat 2016	Överföring till 2017	Resultat i % av omslutning	Fond i % av omslutning
Förskolor						
Talkrogens förskolor	35,4	0,9	0,3	1,2	0,8%	3,4%
Gubbängens förskolor	41,8	0,4	-0,2	0,3	-0,4%	0,6%
Hökarängens förskolor	46,4	2,2	-0,8	1,4	-1,7%	3,0%
Sköndals förskolor	42,2	0,9	-0,2	0,7	-0,5%	1,7%
Förskolor centrala Farsta	31,1	2,1	0,5	2,6	1,6%	8,4%
Farsta strands förskolor	33,1	2,3	-0,1	2,2	-0,3%	6,6%
Fagersjö förskolor	32,1	1,8	0,2	2,0	0,6%	6,2%
Summa förskolor	262,1	10,6	-0,3	10,4	-0,1%	4,0%
Äldreomsorg						
Edö servicehus	29,8	1,2			0,0%	0,0%
Summa äldreomsorg	29,8	1,2	0,0	0,0	0,0%	0,0%
Funktionsnedsättning						
Farsta gruppboende	39,3	1,5	-0,9	0,5	-2,4%	1,4%
Summa	39,3	1,5	-0,9	0,5	-2,4%	1,4%

Resultatenheter (tkr)	Bruttobudget	Fond från 2015	Årets resultat 2016	Överföring till 2017	Resultat i % av omslutning	Fond i % av omslutning
funktionsnedsättning						
Summa totalt	331,2	13,3	-1,2	10,9	-0,4%	3,3%

Resultatöverföringen får maximalt uppgå till fem procent av enhetens bruttobudget för året. Resultatfonden får ha ett ackumulerat överskott på maximalt tio procent och ett underskott på maximalt fem procent av enhetens bruttobudget.

Investeringar

Under året har upprustningen av parkleken Nybygget påbörjats. Nämnden har ansökt och fått 2,0 mnkr extramedel till Nybygget för tillgänglighetsåtgärder.

Arbetet med att upprätta en lokal parkplan för Farsta stadsdelsområde har inte slutförts på grund av tidsbrist. Den färdigställs under våren 2017.

Övriga investeringsarbeten enligt verksamhetsplan är pH-reglering i plaskdammar, parkupprustning vid Forsen i Farsta strand, utegym och rastplats på Farstanäset samt reinvesteringar och tillgänglighetsåtgärder.

Vid Forsen i Farsta strand kunde inte alla åtgärder genomföras på grund av fornminnen. Ett alternativt förslag från entreprenören som genomförde anläggningarna gjorde att kostnaderna blev 0,3 mnkr lägre än beräknat.

Försäljningar av anläggningstillgångar

Ej aktuellt.

Betydande projekt som inte är investeringar

Ej aktuellt.

Ombudgeteringar

Ej aktuellt.

Medel för lokaländamål

I samband med tertialrapport 2 ansökte och beviljades nämnden 0,5 mnkr i stimulansbidrag för omstrukturering av äldreboende. Nämnden ansökte även om 10,5 mnkr i kompensation för merkostnader i samband med omställning av verksamhet inom äldreomsorg och beviljades 5,9 mnkr av dessa.

Analys av balansräkning

Analys av balansräkning årsbokslut 2016

Jämförelse mellan 2015-12-31 och 2016-12-31

Förvaltningens balansomslutning har ökat med 30,5 mnkr jämfört med motsvarande period 2015.

Tillgångar

- Anläggningstillgångarna har ökat med nästan 20 procent under 2016 jämfört med föregående år. Den totala ökningen beror på ökade investeringar i bland annat parker och förskolor, samt att investeringsprojekt för Energi- och klimatanpassning genomfört under året där flera olika vitvaror samt elcyklar köpts in.
- De externa kundfordringarna har minskat med 8,2 procent vilket delvis beror på en minskad volym inom barnomsorgen på grund av minskat barnantal. Detta är vad som främst påverkar att de totala kundfordringarna har minskat under året jämfört med föregående år.
- Diverse kortfristiga fordringar har ökat något jämfört med samma period 2015, men inget större. Fordringar hos anställda på konto 161X har ökat något under året vilket beror på sjukskrivning på förvaltningen och därmed har löneskulder inte kunnat hanteras lika snabbt under 2016 andra hälft.
- Förutbetalda kostnader manuell hantering på konto 1712 har ökat med ca 2,2 mkr vilket beror på att flera vårdfakturer avseende 2017 inte periodiserat december 2016 när de attesterades. Därför har konto 1714 minskar medan konto 1712 ökat i tillgångar under året jämfört med föregående år.
- Den markanta ökningen av upplupna intäkter på konto 1751 beror på en stor fordran på Socialförvaltningen om cirka 56 mkr som bokats upp 2016 avseende utbetalning från Migrationsverket.
- Minskningen av tillgångar avseende Kassa och bank beror på ett minskat antal och belopp avseende Förskottskassa för nämndens verksamhet, vilket ses som positivt.

Skulder

- Eget kapital visar skillnaden mellan skulder och tillgångar i balansräkningen. Det egna kapitalet har ökat med cirka 63 mnkr.
- Kortfristiga skulder till kreditinstitut och kunder har minskat med 97 %. Minskningen beror främst på en dubbelt betald faktura från Stockholmshem på 500 tkr på konto 2482 som låg i den ingående balansen, återbetalades i början av 2016.
- Externa leverantörsskulder har ökat med 8,3 mnkr och interna med 1,4 mnkr.
- Skulder till staten har minskat då förvaltningen inte har några skulder till staten,
- Upplupna löner och social avgifterna har ökat något, vilket hänger ihop med den beräkning som gjorts med en löneökning på 2,5 % jämfört med föregående år.
- Förutbetalda intäkter har minskat något mot föregående år, vilket beror på en något minskad volym avseende intäkt 2016.
- Upplupna kostnader har minskat något jämfört med föregående år vilket delvis beror på att många fakturer har kommit in och attesterades i tid.

Synpunkter och klagomål

Undantaget park- och stadsmiljöverksamheten som generellt har en högre rapporteringsfrekvens, rapporterade verksamheterna 186 synpunkter och klagomål under året. Vid händelser inom socialtjänstverksamhet, som kan innebära konsekvenser för den enskildes fysiska och/eller psykiska hälsa, noteras i klagomålsredovisningen huruvida rapportering enligt lex Sarah skett. Samtliga rapporterade klagomål har besvarats, och där brister identifierats har åtgärder vidtagits.

De flesta synpunkter och klagomål gäller verksamhetens innehåll och kvalitet, med ett par klagomål på dåligt utförda uppdrag, till exempel bäddning. Tre av klagomålen gällde bristande följsamhet gentemot rutiner som resulterat i brister i omvårdnad av brukare. Dessa har åtgärdats genom dialog med personal och uppföljning av rutinerna. Flera klagomål gäller att personal slutat och vad det innebär för verksamheterna. Oro har också inkommit avseende bemanning när sjukfrånvaron i vissa verksamheter varit hög. Detta har åtgärdats genom information om vikarie- och arbetsplanering.

22 synpunkter avseende bemötande har inkommit. Ett par av dem gällde beröm för chefers och medarbetares goda bemötande och den betydelse det har för trygghet och delaktighet. Av återstående synpunkter inkom ett klagomål om partisk handläggning via IVO som rapporterades som ett ärende på sociala delegationen, de flesta övriga gällde klagomål på dåligt bemötande från personal, vilket åtgärdats via samtal med dels medarbetare och dels med brukare för att uppnå en bättre dialog.

I förskolorna har synpunkter och frågor kring modersmålsundervisningen inkommit, vilket har besvarats genom information kring Farstas språkprogram.

Park och stadsmiljö

Kategori	2016	2015
Beröm	14	15
Felanmälan	83	17
Fråga	164	144
Idé	22	28
Klagomål	156	153
Totalsumma	439	357

Lex Sarah

Under året har 29 rapporter enligt Lex Sarah inkommit varav tre incidenter bedömts innebära allvarliga risker eller missförhållanden och som anmälts till IVO. Samtliga rapporter har utretts eller är under utredning.

Övrigt

Ej aktuellt